

Cena 1'50 din

Edinost

Uredništvo in uprava: Maribor, Kopalniška ul. 6 - Tel. 25-67 - Izhaja vsako soboto
Volja letno 36 din, polletno 18 din, četrtletno 9 din, za inozemstvo letno 50 din
Rokopisi se ne vračajo - Pošt. črk. rač. 11.787 Mariborske tiskarne d. d. Maribor
Ogledi po ceniku

Vreme
od sobote do sobote

(Napoved od 18. do 25. junija)

V južnih in severnih predelih Slovenije nastopa ponovno nestalno vreme z oblačnostjo in padavinami. V posameznih krajih je pričakovati celo močnejših pooblačitev in nalivov. Toplotne razmere se bistveno ne bodo spremenile. V severnih predelih precej vetrovno. Nekateri dnevi v tednu obetajo pa lepo vreme, jasno in sončno.

Skrb za vsakdanji kruh

Volja do življenja

Življenje v Jugoslaviji je drago. To vidimo vsepovsod, kajti nikjer in nikoder ne zapazimo blagostanja. Ampak kako bi bilo narodu blagostanje potrebno! Ob 20-letnici Jugoslavije, te zlate države, smo doživeli čudo, da je namreč nepričakovano poskočila cena žitu in da nas je v najnepovoljnijem času vse, ljudi orodja in ljudi peresa, zajela težka skrb za vsakdanji kruh. Čisto v pomenu besede: za vsakdanji kruh! Toda tudi druge življenjske potrebe so v ceni neverjetno poskočile — istočasno pa se široki svet delavcev bori za minimalne mezde, kmet pod dojemom večnih nim računa z najslabšo letino, uradniška uboga para pa že sploh več ne upa, da bi se kdaj še rešila dolgov. Delamo, delamo, večno in brez oddiha se široki svet ljudi pehá in pehá za svoj obstoj.

Vendar ne smemo obupati. Resnica je, rodili smo se že v tako zamotanih časih, da ni bilo nič posebnega pričakovati. Današnjih časov je še manj prida, saj vidimo, kako je! Več kot delati že ne moreš več — izgaran do največje mere pa je še treba stradati. Kljub temu ni treba obupovati ali celo obupati. S tem stanja

ne bomo spremenili. Komur gori hiša ali mu je morda celo pogorela, z jadicovanjem ne bo rešil niti kola. Trezno, hladno na delo, dokler je čas! Tako se je treba ravnati v našem času: trezno, hladno in premissljeno je treba vzeti življenje takšno, kakršno je. Ne si ustvarjati iluzij, da bo od nekod kar samo od sebe padlo nekaj posebnega v naše naročje, ravno tako pa ni treba razmišljati in na vse pretege tuhtati in tuhtati same črne stvari. Ne se sicer brezbržno vdati v usodo, ali — kakor tudi pravijo — v »božjo voljo«! To je sredstvo slabšičev, ki ves dan ali vse življenje ne delajo drugega, kot čakajo na tisto, kar jim je po njih mnenju »naklonila« usoda. Končno ne dočakajo ničesar. Prezgodaj so se morda postarali in samcati preživljajo stare dneve zro z žalostnimi očmi nazaj, nazaj v jalovo mladost in namišljeno zrelost, in duša jim je polna samomorilnih misli. Ne, nikar obupati! Kdor je močan, se ne bo vdal nobenemu nasilju, pa naj pride kar hoče!

Gibalno človeškega napredka je samopomoč. Samopomoč pa vodi krepka volja. Tu je, razen zdravja, vsa sila člove-

škega napredka in rasti v boljše čase. Kar je ohranjalo in ohranilo Jugoslovane, pa naj bo to Slovence, Hrvate, Srbe ali Bolgare kot samonikle narode, do današnjih dni, drži predvsem posameznika. Kaj je končno narod? Skupek podedincev, kojih zdravje in volja do življenja in samohranitve sta nezlomljiva in neupogljiva. V množici obupancev, slabšičev, so ti ljudje, polni življenjske sile, edina žarišča, kjer gori večni ogenj narodnega življenja. S trenutkom, ko ta žarišča ugasnejo, oziroma bi ugasnila, množica v temi utone.

Če tedaj vidimo okoli sebe čezdalje naraščajočo draginjo, pa vse drugo, samo blagostanja širokih množic naroda ne, in zajema ves delovni ljud žec, v pomenu besede, skrb za vsakdanji kruh. ko vendar narava rodi po svojih železnih zakonih vse dobrine sveta, pogledimo kljub vsem težavam z vedro vero v oči v bodočnost. Blagostanje bi bilo nam vsem krvavo potrebno! Življenje v Jugoslaviji je drago. Pogrešamo i enega i drugega. Toda: nismo še izgubili ljubezni, upanja in vere! In ta slednja nas drži pokonci!

Borba med „mladci“ in „starci“

Poglavje o neznačajnosti

Stari ljudje ne razumejo mladih. To pravilo se venomer ponavlja. Ko si mlad in ti je duša razburkana kakor morje, ko prekipevajoče življenje še samo ne ve, kako bi izrazilo to, kar tako radi in z zanosom imenujemo »mladost«, dostikrat v svoji zanesenosti pretiravaš. Pač vino, ko vre! Potem prideš gotovega dne do neke »pozicije«, rekli bi »položaja«, oženiš se, rodiš otroke in se začneš starati. Ni treba, da dosiviš, ni treba visokih let — ne, ne, po letih si lahko še mladič, toda nazori, kupčije in nazori — kakor kučma so, ki jo je vso sivo in betežno odložil stari oče! Ko si v svoji zanesenosti pretiraval, si imel nad glavo polno nadlog. Policaј tu, policaj tam, vse ideje skregane z najrazličnejšimi in najmočnejšimi paragrafi in njih čuvarji in služabniki — skratka: revolucionar, da si budil v po-božnih dušičah občudovanje, med vrstniki ponos, starcem pa povzročal nemilo zgražanje, pa znanem reku: Oh, ta mladina, kam plovemo z njo! Uboga bodočnost naroda! Ko si prišel, kot rečeno, do »položaja« in te je vsrkala vase visoka »družba«, si slekel revolucioarno suktnjo, a glavo si pokrnil s starega očeta kučmo: Na debelo si se začel starati! Kar uganjajo mladi, nisi mogel več shvačati, postal si — starec! Kupčija je skovala zanimivo kreaturo!

Tole prerivanje se venomer ponavlja. Jedva zapuščajo oder tile in tile, že stopajo nanj drugi. In prvi že stoje sredi dvorane kot ostrí kritiki in sodniki in izvrševalci. Nad revčki, temi nastopajočimi diletantí, zažvižga bič, pada po hrbtih, udarja glave, vklepa roke v verige: življenje je kajpak grda igra — kaj hočemo! In tako gre iz roda v rod: kar je mladina z glasnimi protesti, »romenicami in manifesti obsojala kot absurdno, odklanjajoč bičanje starcev, ki je vsak napredek po mnenju te mladine »oviralo«, to ista mladina, jedva je zlezla do služb in naslovov, proglašá kot greh, ki ga je pobijati in kaznovati, če ni boljše, tudi z ječo. In življenje postane podobno tekanju psa, ki teka neumen za svojim repom.

Tisti, ki so zgoraj, ne bi nikdar in nikoli smeli preostro soditi mladine. Ideja sama, ki postaja tu in tam, kakor vidimo, salonska moda, izživljajoča se ravno radi

modrosti do konca, ni nevarna. In koliko takih »idejnikov« tiramo v družbi do skrajnosti v nasproten položaj, boječ se, da bodo bogzna kaj »nevarnega« družbi učinili! Ko je vendar jasno, da bodo ti »idejnikje« čez gotovo dobo pridni in pohlevni kužki, do filistrstva natančni izpolnjevalci družbinih zahtev: če bo treba socializirati, bodo socializirali, če bo treba katolizirati, bodo katolizirali, če bo

Vino in resnica

Pravijo, da se človeku jezik razveže, ko je použil nekoliko božje kapljice. Da v svoji dobri volji govori več kakor drugače, vemo vsi prav dobro. Navadno mnogo več, nego je treba in prav. In poje. Pove tudi marsikakšno resnico, ki jo sicer rajši utaji in zamoči. Grdavi včasí nalašč napajajo slabšiče, da bi od njih slišali kaj več »resnice«. No, morda tudi nemarnih, umazanih ovaduštev, ki jih potem na slabo obračajo. Latinska prislovice »in vino veritas« — po demačce bi rekli »v vinu je resnica« — je torej čestokrat potrjena v dobrih in slabih vinskih družbah. Pa o tem ne mislimo danes razpravljati.

Spregovoriti hočemo nekaj besed baš o nasprotnem: o goljufivih lažeh in lažnikih okoli vina in v vinskem gospodarstvu sploh. In izkustva. Sicer pa mnogim take reči niso neznane. Drugim so z pet premalo znane.

Ljudje, ki niti dobrih zakonov ne spoštujejo, ne slišijo radi besede o kakem zakonu in o zakonitosti, čeprav bi bilo to zanje najbolj potrebno. Imamo tudi vinski zakon. Pa zakon o živilih itd. Zakon o vinu določa med mnogim drugim, kaj je »vino«, in pove, da je vino samo tista pijača, »ki je proizvod alkoholnega kipenja mošta iz presnega grozdja domačega (žlahtne) vinske trte«.

V prometu pa naletiš na pijačo, ki ti jo ponujajo z lepim imenom »vino«, a je čisto nekaj drugega: ali od zloglasnih samorodnic; ali pomešana s sadjevcem; ali razredčena z vodo; ali iz uvoženih cibeb in rozin. Morda povrh še bolna, sploh pokvarjena, če že ni docela pokvarjena. Itd.

Ponujajo »mošt ali vino z označbo bo-

treba nacionalizirati, bodo nacionalizirali itd. Najhušji pa bodo v kritiziranju mladine. Reš, uboga mladina!

Stvar pa je prav za prav tale: Dokler si ne bomo na jasnem, kako nositi glavo na pravem mestu, ali pa, dokler se sploh ne bomo zavedli, da nosimo neko glavo z možgani, na telesu, tako doigo o značajnosti ne bomo govorili.

Ker v bistvu je vprašanje mladosti in starčevstva — pravijo tako! — stvar malo čednega kruhorborstva, za katerim se skriva — kaj neki drugega, kakor sodobna »prostitucija« in nje neplemenita mati: neznačajnost!

disi vinorodnega predela in kraja, bodisi kleti, vrste grozdja, letnika in kakšne druge posebnosti, dasi se označba prav nič ne sklada z resničnostjo. Samo nekaj primerov:

Na Gorenjskem smo iztaknili v nekih gostilnah »cviček«, ki ga je vsem dobavila ista tvrdka. Velepodjetje je dokazalo, da je dobilo to vino — nekoliko vago nov — z neke železniške postaje na Štajerskem. Torej nekakšen »štajerski cviček«? Kaj še! Vino je bilo poslano iz Banata na Štajersko. Blago so »pretovorili« na isti štajerski železniški postaji ter ga poslali naprej — kratko in malo z novimi tovernimi listinami. Temu pravijo »rekspedicija«. Tako delajo brezvestni prekanjenci in špekulanti. V naše večje prometne in potrošne kraje prihajajo vinske pošiljke — lahko s postaj Ormož, Moškanjci, Ptuj i. dr. — z napovedjo, da je to »ljutomerec« ali »halozelo« itd., pa je čisto nekaj drugega. Celo neke vinarke ali kletar, zadruga so se hude spozabile. Bog jim greh odpusti! Mi jim ga ne moremo odpustiti, ker je prevelik in prehud.

Nekje v Dravski dolini so nam postregli z »ljutomerskim črnim burgundcem«, pa je bila dalmatinska črnina, povrh že precej cikasta.

Ze drugod smo opozarjali in je treba še vedno opozarjati:

Lepa imena: renski rizling, moslavec, muškát, traminec, viški opolo i. dr. kaj radi zlorabljaajo. Marsikateri »ljutomersčan« je bogve odkod. Prav tako »pekrčan«. Vino »iz Gadove pečice« ponujajo v količinah, kot da bi prihajalo iz — neznanega »Gadovega pogorja«. Bizeljčan in sromeljčan posojata svoje pravo ime pitipencem in prišlekom iz devete dežele. Zavračan je često le mešanica raznih

Prošnja uprave

NA OGLED

pošiljamo občasno samo dve zaporedni številki s pošno položnico (čekom), ki jih ni treba vračati.

KDOR ŽELI NAROČITI »EDINOST«, KI JO JE DOBIL NA OGLED,

naj izvoli nakazati naročnino takoj, da prispe sporočilo o nakazilu semkaj najkasneje 5 dni po prejemu prvih številki na ogled, in sicer vselej po možnosti ob enem vsaj za 6 mesecev (18 dinarjev) ali najmanj za 3 mesece (9 dinarjev), pozneje pa redno po možnosti vnaprej.

DOSEDANJE PREJEMNIKE LISTA

ki ne bodo poravnali naročnine pravočasno, bomo morali črtati. Naročniki iz mariborskega pošnega okolja lahko plačujejo naročnino osebno upravi.

KDOR LIST VRNE.

ker ga ne more ali noče naročiti, naj se pri besedah »Ne sprejemem, nazaj!« svo-jeročno podpiše, ker so nam doslej vračali neke izvode tudi brez vednosti naslovnika.

Napačno je mnenje, da je naš tednik nekakšen naslednik bivšega tednika »Neodvisnost«.

»EDINOST« JE NOV IN SAMOSTALEN TEDNIK.

Razpošiljamo položnice pošnega čerkovnega računa št. 11.787 »Mariborske tiskarne d. d. Maribor« s pripisom na srednjem delu (sporočilo) zgoraj: »Edinost«. Kdor položnico izgubi, lahko dobi pri vsaki pošti goljoco (blanket) položnice za 25 par, ki jo je treba samo ustrezno izpolniti.

VAŽNO JE:

lahko čitljivo ime in popoln naslov z navedbo pošte naročnika; potem pa: vsako spremembo naslova je treba takoj javiti z navedbo morebitne nove in prejšnje pošte.

PRIDOBIVAJTE NOVE NAROČNIKE! NE ZAVRZITE NOBENE POLOŽNICE! TO JE NAŠA PROŠNJA.

ki jo blagovolite upoštevati!

UPRAVA »EDINOSTI«,
Maribor, Kopalniška ulica 6.

zavržkov. Cviček — pobarvano belo vino bog si ga vedi odkod.

Iz istega sode dobiš istočasno, kar od enega curka pijačo različnih vrst, različnega izvora; različnih letnikov. Tu! po različnih cenah. Vse — po tvoji želji. Je li? Prostraško sleparjenje.

Poglavje za sebe je — umetno popravljanje vinskega pridelka s slajenjem, ki je vredno posebne, temeljite obravnave. Pa o tem drugič. Eno pa že danes pribijemo:

Ce pomeni umetno slajenje blag slova in trajno srečo za naše vinstvo, potem naj takšnega »popravljanja« ne utajamo in ne prikrivamo! Zahtevamo za take nepristne pridelke obvezno, določno, resnično napoved (pozitivno deklaracijo). Kdor daje denar zanje, ima pravico vedeti, kaj pije. Drugače pa slajenje st — no najbolj koristi itak samo bogati sladkorni industriji in je vprav v Jugosl., v tej blaženi vinorodni deželi z najbolj raznovrstnimi pridelovalnimi razmerami, ki se n. pr. seboj tako srečno izpopolnjujejo, najmanj umestno. Po jasni zak. določbi umetno slajeno vino ne sme v — označbo »pravoc«, »naravno«, »pristno« in temu slično. Saj tako »izboljšano« (?) vino to tudi ni in nikdar biti ne more. Pa nam ga vseeno ponujajo večinoma s takimi lepimi označbami. In še nagrade dobivajo zanj na vinskih razstavah. Je ko tista — »šminka«. Zapeljiva vaba za človeka s pokvarjenim okusom.

Ko smo nekaj zlorab in prevar navedli — pa koliko jih je še! — si lahko sam odgovoriš, kaj hočemo povedati.

Da, v zdravem, prirodnem vinu je resnica in poštenje. Okoli tako imenovane vina pa ni prave resnice, temveč le preveč ničemerne neresnice, goljufive laži, ki se iz leta v leto strahotno množijo. Na veliko škodo vrlim vinarjem in pobožnim častilcem nebeške kapljice. In nič manj poštenim vinskih obrtnikom, ki brez njih — hvala Bogu! — tudi nismo. Resnica in poštenje rodita potrebno medsebojno zaupanje trajne vrednosti, trdno osnovo za bolj uspešno vinsko gospodarstvo. Dajte nam čistega, pravega vina! Pa bo veselo naše srce v prekipevajočem zadovoljstvu.

A. Z.

Prejemniki, dolžniki „Edinosti“ morajo naročnino takoj nakazati, ali pa današnje številko vrniti, da jih črtamo! Čitaj „Prošnja uprave“ zgoraj!

7 dni

domačih vesti

* V Sarajevu je bil pretekli četrtek slovesno ustoličen novi poglavar mohamedanskih vernikov v naši državi Reisu-ul-ulema dr. Fehim Spaho.

* Na Jesenicah je bil pretekli teden posvečen takozvanemu »Slovenskemu tednu«. Ves teden so bile različne prireditve, ki jih je potem v nedeljo zaključil nastop telovadcev in pa zborovanje. Teden je bil posvečen utrditvi slovenske zavesti.

* Carinski dohodki so znašali v mesecu aprilu 183 milijonov dinarjev ter so bili nekoliko višji, nego se je predvidevalo v proračunu.

* Večja skupina francoskih vernikov, ki so bili na evharističnem kongresu v Budimpešti, je v preteklih dneh obiskala Dubrovnik in se delj časa mudila tudi v Črni gori.

* Notranji dolgovi države so znašali na dan 1. aprila t. l. 6 milijard in 193 milijonov dinarjev. V dobi enega leta je bilo amortiziranih 117 milijonov dinarjev notranjih dolgov.

* Cena pšenice spet rahlo narašča, bržčas zato, ker Prizad še vedno ni uvozil 100 vagonov pšenice, ki jih je dovolila vlada. Kdaj bo neki napravljen red v tem vprašanju?

* Preteklo nedeljo je bilo po raznih krajih Slovenije več mladinskih katoliških taborov, na katerih so nastopili najrazličnejši govorniki. Tabori so bili po poročilih katoliškega časopisja dobro obiskani. Na taboru na Viču pri Ljubljani je govoril sam minister dr. M. Krek.

* Vreme se je v dneh med tednom ponekod poslabšalo. V nekaterih krajih je prišlo do večjih nalivov, ki so prizadejali nekoliko škode. V glavnem pa je dež blagodejno namočil že precej izsušeno zemljo.

* Na motociklističnih dirkah v Zagrebu je preteklo nedeljo zelo prepričevalno zmagal znani mednarodni dirkač Ludvik Starič, ki je s tem postal državni prvak. Njegov dosedanji najresnejši konkurent Uroič se je moral zadovoljiti z drugim mestom.

* Ljubljanski župan dr. Adlešič se je po daljšem bivanju v Ameriki vrnil v Ljubljano, kjer je bil na ljublj. kolodvoru slovesno sprejet.

* Vsedržavnega trgovskega kongresa v Ljubljani se je udeležil tudi trgovski minister dr. Vrbančič, ki se je zelo pohvalno izrazil o celokupni organizaciji.

* Na občnem zboru konjerejskega društva za Slovenijo je bil izvoljen za predsednika Alojzij Janžekovič iz Sterjanecv.

* Organizacija banovinskih uslužbencev in upokojencev v Sloveniji, ki šteje nad 1400 članov, je imela preteklo nedeljo občni zbor, ki je razpravljala o stanovskih zadevah.

* Letošnji ljubljanski velesejem je bil zaključen. Velesejem je imel tudi letos precejšen uspeh ter so bil storjeni mnogi ugodni kupčijski zaključki.

* Dalmacija je, kot poročajo, prodala večinoma vse vino lanskega pridelka. Kar je še zalog, jih prodajalci držijo z visokimi cenami. Upamo, da se bo sedaj konjunktura preselila v Slovenijo.

* Letalsko razstavo v Boogradu je posestil v torko tudi Nj. Vel. kralj Peter II., ki se je izredno zanimal za napredek letalstva.

* V Sarajevu je prišel nov italijanski konzul Tommaso Bertele.

* V Beogradu je začel izhajati list »Vidici«. Ljubljanski »Slovenec« pravi, da je to tretje glasilo masonerije.

* V Zagrebu organizira tamošnja založba »Binoza« veliko razstavo slovenske in srbske knjige.

* V Ptujju bo sprejemni izpit na gimnaziji dne 25. t. m.

* Na Sv. Planini nad Trbovljami bodo še tekom letošnjega leta zgradili lično stavbo za tamošnjo ljudsko šolo.

* Obtok bankovcev in denarja sploh je znašal v zadnjem mesecu v naši državi nad 6 milijard dinarjev.

* V študijski knjižnici v Mariboru se dobo od 13. junija do 8. septembra vedejo nedeljene uradne ure. Čitalnica v tem času zaprta, knjige pa se bodo posojale vsako sredo od 8. do 12. ure. Posebno gledanje uporabe knjižnici naj se javi ravnateljstvu.

»Slovenec« se bori za špansko edinstvo proti »Edinosti«

Politični in nepolitični list

Naše ozke slovenske meje in razmere so že od nekdaj doživljale čudne stvari. Našteli bi jih lahko mnogo. Najčudnejša stvar pa je bila gotovo »pravovernost«. »Jaz, in samo jaz imam prav; kdor drugače trdi, je to in to in to...!« Izmisli najgrša imena in zakličij jih na glas! In na vislice s tistimi, ki ne trobijo v moj rog! Tako je! Naša kultura in vse, vse, kar miglje in giblje na slovenski zemlji, od bajte do palače, od trte do trave, od bedaka do pametnjaka, od kamna do velegorja — vse mora biti po moje pobarvano, ako ni, na vislice! Skozi srednji vek so tako preganjali čarovnice, v začetku novega so nezadovoljneže obešali na drevesa kot heretike, pozneje je bil vsakdo liberalce, danes pa — moderno ni več ne eno ne drugo. Kaj bi bilo najaktualnejše? Aha, že vemo! Tole bo prava gorjača: »Ljudska fronta«!

Ha, ali vas bomo, cestinarji! Ljudska fronta ste in nič drugega. Narod slovenski, ti sirota iz doline Šentflorjanske, ti si ogrožen, da te bo vrag vzel, če bo »ljudska fronta« s črnim repom in rogovji, zelenimi mačjimi očmi in pravimi kremplji, podobnimi kavljem, kot pošast, zmaj ali kaj, sedla na naš stol — oj, gorje narodu! Gorje narodu, ker bo izgubil jezik in vero očetov! »Jutro«, liberalni jeenesarski list, tega prenese, da, da — kdo pa bi se brez tega lista mogel še iti raubarje in žandarje, liberalce in klerikalce! Ganljivim polemikam in dialektičnostjo med »klerikalci« in »liberalci« — ej, to so sami dobri stari gospodje iz lepih starih črnozlatih časov — temu dičnemu našemu domačemu »prerokanju«, ki nam pametnim mladim Slovincem in Jugoslovanom nekako nadomeštuje slovenskega »Ošišanega ježa« — se pač vsi, ki gledamo nekako s pametnejšimi očmi v svet, posmehujemo. Vse lepo in prav tako, kakor se spodobi. Oprostite, ljubi stari gospodje, to nam boste, če Bog dá, priznali? Narobe svet je! Starci postajajo klovni, dočim mlada modrost iz same sebe, ko nima nikjer zajemati, raste in gradi! Uboštvo duha, slovenske starčevstvo, v kot! In če slutiš, da te življenje brci v hrbet, znaj in vedi, da to čisto praviloma zaslužuješ:

Kdo ruši narodu jezik?

Kdo jemlje narodu vero?

Vi in samo Vi, ljubi starčki, ki kažete tako lepo složnost v slovenskem »vicanju«, nadomestjuoč pametni in pravi Sloveniji »Ošišanega ježa« v slovenski izdaji...!

In tako se ponavlja ta uvodoma omenjena čudna slovenska stvar!

Pomislite, dobri Slovinci!

Najbolj brezidejni slovenski list, ki poln »idej« za »katoliško« stvar ne more ob navdušenju nad bombardovanjem »svetih« in »katoliških« generalov v Španiji na špansko nezavarovano maso, v tisočih poginjajočo, preklinjajočo, brezverske, nečloveške, v krščansko oblačilo odete »plačance« — ta stvor torej ne more od samega veselja več govoriti o slovenskih interesih, list, ki že sam pri sebi ničesar več ne razume, ki so mu lastne misli nejasnost, list, kojega sicer redke potomce bo že čez nekaj let sram, da je bila v za Slovence najkritičnejših časih takšna brezidejnost mogoča, tak list torej si upa napadati nas, ki dejansko in idejno rešujemo Slovenijo, zbirajoč med sabo najtvornejše, najplemenitejše, najpoštenjše Slovence in Jugoslovane, ne iz kakih političnih predsodkov, temveč iz prave potrebe slovenske skupnosti — tak list si upa napadati nas, ki hočemo kot neodvisno glasilo orati lepšo bodočnost naroda našega!

Naš narod je politike po načelih starčkov in stričkov sit. Ta politika je jemala Slovincem i vero i jezik. Ta politika je bila našemu narodu največja nesreča — strašnejša kot najnevarnejša povodenj. Kot zastopnikom take politike tem tipom brez dvoma trda prede. Naše mnenje nam potrjujejo slutnje: Ne igračka se nikdo tako vneto z nagradami, če ni v potrebi! Pa ljubosumnosti in nevoščljivosti: ker smo zapisali nekaj krepkih besed o potrebah ob perečih vprašanih regulacij in zakaj ne pridemo v Sloveniji do javnih del (komaj eno cesto mrcvarijo že ne vemo kako dolgo!), ker smo ožigosali hlapčevstvo prve in druge stranke, hlapčevstvo politike, ki se zadovoljuje ne samo z miloščino (kaj še! Miloščina v obliki drobtine je že — o uboga zaslepljenost — politični uspeh), temveč že tudi s prazno »pohvalo« ali »potrebljanjem po rami« — zato smo, o Jezus, odpusti jim grehe, saj ne vedo, kaj delajo! — »ljudska fronta«! Smešno!

Ali poznate pesem mladine? Mi gremo naprej, mi strelci! Proč s frazami! Čuvali

bomo narodu i jezik i vero očetov, borili pa se bomo vseskoz kot neodvisen list za pravico vseh slovincem in stanov slovenske zemlje — pa naj je to našim politikantom prav ali ne!

Povedati pa je treba še tole: Ne priznamo nikomur patenta ne nad nacionalizmom, ne nad državnostvostjo, ne nad verstvom! Tisti časi so minili, ko se je tudi pri nas »vladalo« — časi se zares spreminjajo in ž njimi ljudje! Kar poskusite! Mi nismo političen list, sme pa o nas vsakdo povedati svoje mnenje! Ne kitimo se in nikoli se ne bomo kitili s »pravovernostjo«, ki svojim odpušča zločine, »neprijatelju« ali nasprotniku pa ne

V narodno mešanih krajih

Zaposlite prvenstveno naše ljudi

Gospod urednik! V »Edinosti« sem že čisto čital zanimive in po pravici zaostrene članke, v katerih ste se toplo zavzemali za naše narodnostne probleme. Ker sem se iz dosedanjega načina pisanja »Edinosti« uveril, da je to borben slovenski list, ki se brezkompromisno bori za pravice našega delavskega in kmečkega ljudstva, Vas prosim, da objavite »Zajetje vrstice« čitateljem »Edinosti« v vednost:

V narodno mešanem ozemlju, kjer živim, je vsaj polovica vsega prebivalstva zavednih Slovincem. Toda zaradi mnogih grehov, ki so jih na tem koščku slovenske zemlje v preteklosti zagrešili takozvani slovenski politiki, so se v volilnih borbah vezali za »klerikalno« ali »liberalno« zmagovanje z Nemci, so zasejali med Slovence razredno in politično mržnjo in razcepljenost. Mesto, da bi se ti odgovorni »zastopniki ljudstva« raje posvetili gospodarskim problemom, ki otežkočajo življenje revnemu slovenskemu prebivalstvu ter vplivali na pravično izvedbo agrarne reforme, so raje lovili glasove ob volitvah in prihajali med Slovence samo obljubovat vse tisto, o čemer revni Slovinci sanjajo že polnih dvajset let naše narodne svobode...

Toda to je že stara pesem in takšne zablode bomo razumeli do neke mere vse dotlej, dokler bo pri nas v veljavi tisti železni pregovor: »Obljubiti in izpolniti — je preveč!« Pred kratkim se je sicer pričelo govoriti po našem okraju, da se bo agrarna reforma pričela na novo izvajati.

Ko ubogo slovensko ljudstvo že nima svoje zemlje, si išče zaslužka vsepovsod. Tudi k meni je prišel zaveden Slovenec ter mi povedal, da je napisal prošnjo za sprejem v službo v neki obrat, pri katerem so sicer kot delničarji zastopani tujci, a je vodstvo obrata in najemanje delavcev vendar prepuščeno ravnatelju, ki ga je rodila slovenska mati. Pred kratkim smo čitali v nekem dnevniku slavospeve o tem gospodu, ki je baje praznoval nekakšen življenjski jubilej. Tedaj dopisnik tistega dnevnika ni pozabil omeniti, kako zelo socialno čuteč je imenovani gospod ravnatelj itd. Naj omenim nadalje, da je dotični brezposelni delavec bil pred leti že zaposlen v obratu, pri katerem ima odločilno besedo ravnatelj — Slovenec, in je vložil prošnjo za sprejem v službo potemtakem kot kvalificirani delavec. Prosil me je, naj bi se zavzel zanj in prosil gospoda ravnatelja, naj ga vendar sprejme v službo, ko je vendar splošno znano, da so v podjetju zaposleni tudi Nemci, ki so posestniki in niti zdaleka ne toliko potrebni zaslužka, kakor socialno ogroženi Slovinci. Fantu sem obljubil pomoč.

Kmalu se mi je ponudila prilika, da sem gospoda »socialno čutečega« in »narodno zavednega« ravnatelja srečal. Obrazil sem mu obupni položaj, v katerem se nahaja prosilec ter nisem odnehal vse dotlej, dokler mi ni gospod ravnatelj obljubil, da bo prosilca sprejel v delo.

Toda šele naslednji dan sem se prepričal, da mi je gospod ravnatelj dal besedo samo zato, da se me je »odkrižal«, kakor rečemo. Komaj se je prosilec naslednji dan, poln vere in upanja, da moje posredovanje ni bilo zaman, prišel predstaviti v pisarno, ga je g. ravnatelj ustavil že v veži ter se zadril nanj: »Kaj iščete tukaj?«

»Gospod ravnatelj,« je pričel delavec, »jaz sem ta in ta, zame je prosil pri Vas že gospod X. Y. in obljubili ste mu, da me boste sprejeli v delo. Bil sem že v službi v Vašem obratu...«

»Kdo pravi, da je govoril z menoj?« ga je prekinil s osornim glasom gospod ravnatelj.

»Gospod X. Y.« je pojasnil delavec naknadno. »Včeraj je govoril z Vami in dejal mi je, naj grem kar sam še k Vam, da je že vse v redu...«

oprosti lasu. Ne, smo in hočemo ostati pošten list v službi naroda in njegovih krvavih potreb! To poslanstvo bomo izvrševali! Komur ni prav, pa naj obrekuje in natolcuje, svobodno mu — tudi svobode ne maramo nikomur kratiti! Kdor pa je zaljubljen, zares z dušo in srcem zaljubljen v edinstvo Španije, kakor jo z bombami nad nezavarovanimi siromaki ubija Franco (pretekli teden ga je celo Vatikan naprosil, naj izpričuje svoje »krščanstvo«, ki je našemu zopniku v Ljubljani tako čednostno, nekoliko bolj krščansko, temu pa sam Bog odpusti! Mi bomo tudi zanj molili...)

»Jaz ne poznam nobenega X. Y.!« je odsekal »socialni« gospod ravnatelj ter pokazal zaprepaščenemu delavcu hrbet. (Navajam X. Y., toda delavec je povedal moje pravo ime!)

Vprašam čitatelje, ali je mogoča na svetu takšna brezsrčnost? Ne, samo, da gosp. ravnatelj ni sprejel delavca v delo, zatajil je najin razgovor s prejšnjega dne ter me postavil takorekoč na laž v obeh delavca. Toda na srečo ima delavec že izkušnje s takšnimi »socialno« čutečimi ravnatelji in verjame meni več kakor njemu, ki me je po enem dnevu — zatajil.

Pripoveduje se v našem okraju, da bo podjetje le sprejelo nekaj delavcev v službo. Radovedni smo, če ne bodo prišli spet v poštev tujerodni Nemci, ki imajo doma posestva in lahko prinašajo svojim predpostavljanim, ki so jih sprejeli v delo, »kolone«, »zelenko brinjevčka za pokušino« itd.

Slovinci tega ne zmorejo, zato so na cesti brez dela. V času, ko imamo vendar toliko svobode, da ne vemo kam bi z njo, bi bilo pravilno, da bi gospodje ravnatelji v narodno mešanih krajih zaposlovali prvenstveno naše ljudi! S tem bi najlaže dokazali, da so — sinovi slovenske matere, ki jim trpljenje rojakov ni deveta skrb. — Popravite krivice!

Skoraj neverjetno:

Cena pšenice in moke spet raste

Dnevna poročila pišejo, da cene moke in pšenice že spet rastejo. Po splošni vihri in ogorčenju celokupne javnosti proti visoki ceni in špekulaciji z žitom so cene resda za malenkost popustile. Nato pa je še vlada dovolila uvoz 1000 vagonov pšenice. Javnost je pričakovala oz. je bila prepričana, da je s tem vprašanje rešeno, dasi je moka še vedno draga. Zdaj pa kar naenkrat spet poročila, da cene rastejo. To je naravnost nezasišano in bi človek ne mogel verjeti, če bi se ne prepričal. Tudi pa je neverjetno, kako se pri nas rešujejo različna vprašanja. Kar bi se dalo rešiti v 24 urah, se pri nas vleče kot jara kača, konzument, ki kupuje vsak dan moko, pa stoka pod bremenom visoke cene, ki je ne zmore ob svoje mvsakdanjem zaslužku. Kdaj se bodo pri nas v tem pogledu razmere spremenile?

V času taborov in prireditev

Po mestih kakor tudi na širnem podeželju nastopajo sedaj meseci, ko najrazličnejše organizacije naravnost tekmujejo s svojimi tabori, prireditvami itd. Vse te prireditve se več ali manj zaključujejo z veselicami in zabavami. Res je, da mnogim ni oporekati kulturnega poslanstva in resnega prosvetnega dela, ki ga na takih prireditvah vršijo, vendar pa bi bilo v splošnem interesu želiti, da se različne veselice in podobne zabave čimbolj opustijo, če pa že to ni mogoče, naj se zabava vrši tako, da ne bo imela neprijetnih posledic, ki nikakor niso v prid in okras naši domovini. Prireditelji naj posebno pazijo, da na teh prireditvah oziroma zabavah ne bo imela glavne besede alkohol, ta zakleti sovražnik našega ljudstva. Potem šele bodo vse mestne kot podeželske prireditve prinesle tisto visoko moralno zmago, ki si jo vsi tako zelo želimo.

Vsedržavni trgovski kongres

V Ljubljani je bil pretekli dni vsedržavni kongres trgovcev iz cele države, udeležilo pa se je tega kongresa tudi veliko bolgarskih trgovcev. Kongres, ki je bil zelo dobro organiziran, je predstavljala strnjeno falango jugoslovenskega trgovstva. Na kongresu so se obravnavala važna stanovska vprašanja, ki živo režejo v telo našega trgovstva. Postavljene so bile nekatere zahteve trgovstva, ki ponekod tudi preživlja težko krizo.

Šicite Edinost

Tedensko zrcalo

„Slovenec“ v pojasnilo

Gospodom okoli »Slovenca« se za njihovo reklamo v prid »Eđinosti« najlepše zahvaljujemo. Nikakor se ne mislimo spustiti v jalovo pravdanje, saj je splošno znano, da se »Slovenec« ne da ničesar dopovedati. Nam je v veliko zadoščenje, da »Eđinost« branijo njeni naročniki in čitatelji sami. Vse, kar so nam naročniki poslali kot odgovor na »Slovenčeva« zavijanja, bomo »Slovenec« servirali v obrokih. Tako bodo »Slovenec« odgovorili naročniki sami.

Na tem mestu naj le popravimo »Slovenčeva« podtikavanja iz Stare cerkve pri Kočevju. Da bo »Slovenec« spoznal, kako zna grdo podtikavati, navajamo one usodne besede, ki so »Slovenca« tako hudo razkačile:

»Nekateri se zlasti zavzemajo, da bi se plačala tukajšnjemu župniku, vočitelju kočevskih Nemcev, sv. maša v počastitev Hočevarjevega spomina. Druga skupina pa predlaga, naj bi se za tistih 30 dinarjev raje kupila najrevnejšemu otroku v okolišju srajca. Radovedni smo, ali bo zmagala pametna slovenska samozaveš ali klečeplastov tistih, ki bi radi še dalje kazali svojo pasjo vdanost lastniku glasila „Gottscheer Zeitung“. Slovenci, prisluhnite glasu svojega srca!»

V svoji navedbi je »Slovenec« izpustil to, kar je podčrtano in kar je masno tiskano. In prav to je bistvo cele zadeve. Zakaj? — to »Slovenec« že sam ve. Če bi vprav tega ne bil izpustil, potem seveda ne bi mogel tvegati napada in laži, da delamo farško gonjo. Pa ne da bi »Slovenec« že sedaj kazal zanimanje za nemške kočevarske volivne kroglice? Ce pa kaže to zanimanje, potem razumemo vse in se nič ne čudimo, zakaj brani in se prilizuje...

... (The following text is extremely faint and largely illegible due to image quality. It appears to be a continuation of the article or a separate section.)

... (Continuation of the faint text.)

O pravi in nepravi demokraciji

Neodvisna slovenska revija »Sodobnost« objavlja v svoji junijski številki v članku »Nevarna iluzija« tudi naslednje ugotovitve o demokraciji:

»Za pravo demokracijo ni dovolj, da so ljudje formalno, juridično enakopravni, pač pa, da imajo tudi materialne možnosti za enakopravnost, da imajo sredstva in čas, aktivno posegati v politično dogajanje. Saj vemo, kakšna je enakopravnost celo v najbolj demokratičnih zapadnoevropskih državah med industrijskim baronom in brezposelnim posili-potepuhom ali štirinajst ur na dan vpreženim kmetom. Vprašanje demokracije torej ni vprašanje formalne juridice enakopravnosti, temveč je povezano z razvojem materialnih družbenih sil.«

Ob 11. rednem letnem občnem zboru Vinarškega društva za slovenijo v Mariboru, dne 18. jun. t. l. v Gor. Radgoni

Nekaj spominov — nekaj želi

Po našem zedinjenju pa vse do pomladi leta 1927. so se slovenski vinarji skušali organizirati v Vinarškem in sadjarskem odseku Kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru in v Pokrajinski zvezi — nekaki podružnici Državne zveze vinogradnikov za Slovenijo v Mariboru. Obe mariborski organizaciji sta storili marsikaj dobrega, pogojev za trajno koristno delovanje pa ni imela nobena. Zato sta se dne 5. marca 1927. razdružili z namenom, da vinogradniki ustanovijo samostalno Vinarško društvo za Slovenijo v Mariboru. Ko so določili dan 2. aprila 1927. za ustanovno skupščino, smo radostno vzkliknili: »Drugega aprila bomo ustanovili Vinarško društvo, v maju pa bo izšla prva številka mesečnika „Naše gorice!“ Nekoliko drzna izjava. Vendar se je ta odločitev pozneje čisto dobro obnesla.

Za predsednika VD je bil že vnaprej določen vinarški ravnatelj Anton Puklavc († 1930), ki se je ves čas resno trudil, da bi naše vinarje vkup spravil. Pisec spominov, ki vsi niso še nikjer napisani, se ni dal nikdar voliti v društveni odbor, če bi ga bil kdo tudi hotel s tem počastiti. Posvetil se je bil čisto samo delu pri uredništvu in upravi »Naših goric«, ki mu je bilo poverjeno že o prvem početku skupnih prizadevanj za ustanovitev novega društva in glasila. Dovolj dela poleg dolžnosti njegove glavne službe na tedanji državni vinarški in sadjarski šoli v Mariboru.

Stvar pa se ni razvijala tako lepo, kakor smo pričakovali. Nekateri so stali bolj ob strani, dokler — lisjaki, ki zanje še ni prišel pravi čas — ne vidijo nekih uspehov, namesto da bi se bili vrgli na stvarno delo, ki ga je pri vsakem začetku največ. No, če bi bili sploh za kaj! Strokovnjakarske nevoščljivosti in zavisti je bilo tudi vedno preveč. Drugi ljudje so vnašali v nekaj, kar se še ni prav niti narodilo, tisto nesrečno dnevno politiko. Kdo naj bo predsednik? Kdo odbornik? Ali so »naše« v večini? Itd. Ves mesec marec so ugibali in spletkarili. Nejasnost in zmeda sta naraščala. Puklavc je na mah odpovedal sodelovanje. Dan pred ustanovno skupščino, 1. aprila je bila zmešnjava popolna. Za sledeči dan pa bi moralo biti vse dobro pripravljeno, dokončno urejeno.

Pričakovali smo ljudi tudi iz daljnih krajev, n. pr. iz Bele Krajine. Bali smo se sramote. V noči od 1. aprila na 2. april smo se pogajali — kaj, meštarili smo! — v neki mariborski kavarni do pozne policijske ure, ali še nekaj čez... Razšli smo se, ne da bi se bili zedinili, koga naj predlagamo za predsednika i. dr. Jaz sam sem vsakršno izvolitev ponovno odklonil. Ustanovni skupščini smo pa hoteli na vsak način prihraniti prerekanje o tem. Pa smo se na vse zgodaj spomnili blagega gospoda profesorja Gabrijela Majcena, ki je sam izkušen gospodar in tudi vinar ter je mnogo let vodil mariborsko Kmetijsko podružnico itd. Naprosili smo njega, ki je kaj takega najmanj pričakoval. Težko se je odločil. Naposled, ker smo toliko sitnari, nam je — pogojno, za prvo silo — ljubeznivo pomagal iz velike zadrege.

Za dvig naše kamne industrije na Pohorju

Pohorje spada med najzanimivejše, pa tudi najbogatejše predele Slovenije, kar se tiče tehniško uporabljivega kamnenga materiala. Saj sestoji ogromni kompleksi iz magmatske kamnine — tonalita (»granita«, kot pravijo domačini in kamnoseki), ki predstavlja naš edini material za tlakovanje cest, za robnike in druge važe gradbene in okrasne svrhe. V tonalitu obstojajo številni kamnolomi, glavni v okolici Ribnice in sicer v Josipdolu in v Vuhreškem jarku. Na jugu se nahaja veliki kamnolom severno od Oplotnice v Cezlaku. Svetovna kriza je zajela tudi našo kamneno industrijo. Ustavljeno je bilo delo v Cezlaku, v Vuhreškem jarku, tudi Josipdol je životarl ter ni mogel uporabljati niti modernih strojev za sekanje kock, ker se je izkazalo, da je ročno delo znatno cenejše.

Sedaj se je obrnilo zopet na bolje. Kot gobe po dežju so zrasli novi kamnolomi, zlasti v Vuhreškem jarku, Josipdol in Cezlak delata s polno paro. Toda, ali ne bi bilo mogoče povečati proizvodnje tega kvalitetnega kamna? Pomislimo samo, da meji Pohorje na Ptujsko polje in dalje na prekmursko in medjimursko ravan, ter predstavlja najbolj jugovzhodni predel srednjih Alp, v katerih je prišlo do

V VD so se vrstili drug za drugim razni »režimik«. Slovenci si — kajpak — take posebnosti lahko privoščimo tudi v čisto gospodarskih ustanovah. Je li? Vendar se pohvalimo, da so bili tudi dobri »režimik« vmes. Dokler ni prišlo do bolj dolgega mrtvila. Če bi generalni zbor tudi bil še tako spreten, sami generali brez pravih vojakov ne obavijo nič pravega. Samo »tvrđka«, pa tudi najbolj bleščeča, je mnogo premalo.

Na lanskem občnem zboru, kakor itak vsako leto, je bil zopet »volilni boj«. Namesto da bi bili dostojno obhajali desetletnico obstoja združitve in se pametno pomenili, kako bi mogli vsi vkup spraviti društveno delovanje naprej do boljših uspehov, so »izvojevali« novo uvravo, ki baš danes — 18. junija — polaga račune za preteklo poslovno leto v lepi obmejni Gor. Radgoni. O tem odločajo odposlanci (delegati) Vinarških podružnic, ki bodo tudi volili novo upravo za nadaljnje poslovno leto.

Spominov na 11-letno delovanje VD je mnogo. Veselih in žalostnih. Morda še pride prilika, da jih neke napišemo in oživimo z najboljšim namenom. Da se kaj naučimo iz dobrih in slabih izkustev. Ob današnjem rednem letnem občnem zboru VD pa nam naj bo dovoljeno povedati tole:

1. Enkrat za vselej izločite iz uprave ljudi, ki se ne morejo otrestiti bedaste dnevne politike niti pri takšni strokovni, gospodarski in stanovski ustanovi, kakršna bi moralo vedno biti Vinarško društvo. Zgledujte se n. pr. pri Sadjarskem in vrtarskem društvu za Slovenijo v Ljubljani!

2. Izločite iz uprave tiste, ki niso čisti kmečki vinarji, pridobite pa k sodelovanju dobre, poštene, nesebične in nepristranske vinarske strokovnjake, ki so se že izkazali, da so pravi prijatelji kmečkega ljudstva in njegovega gospodarskega napredka.

Kdor pa društvu daje podpore iz javnih sredstev, naj upošteva, da je to nekaj drugega, kakor če bi jih dajal iz svojega žepa. Podpora ne sme biti odvisna od tega, kdo vodi društvo, marveč od tega, kako ga vodi. Prav tako ne od tega, katera tiskarna tiska glasilo, samo da je najcenejša, in kdo pri glasilu sodeluje, samo da dobro dela. Društvo pa tudi ne sme rediti prisklednikov in zaplečnikov in drugih takih zajedavcev. Mogoče je namreč, da bi se lepega dne tudi takšni ljudje pojavili in skušali škodljivo vpljvati v društvenem življenju. Koristniki in sebičneži držijo roke vedno k sebi in so neprestano na preži. Tu pa je treba plemenitih, značajnih, požrtvovalnih pomočnikov.

Pisec te izpovedi ni odposlanec ne kakšen odborniški kandidat, zato tem lažje pove besede, ki mu jih narekujejo čista stvarnost, poštena resnicoljubnost in velika želja, da bi že skoraj prišlo do nujne popolne preroditve in zdrave pomladitve Vinarškega društva za Slovenijo, ki ga čakajo velike in še vedno težje naloge za ohranitev in zdrav napredek slovenskega vinogradništva.

Andrej Žmavc.

izbruha v tehniške svrhe tako važnih magmatskih kamnin v večjem obsegu, med tem ko ravnine nimajo kamna ter daje tudi gričevje le razmeroma malo trdne apnenice in peščenjake. Ali ne bi bilo naravno, da bi odvažali iz Pohorja tonaliti, ki ga imajo Pohorci v izobilju, proti vzhodu? Saj nam je na razpolago cenena vodna pot, ki je tudi usmerjena proti tem prostranim ravninam. Vodna pot po Dravi ni ničesar novega. Ze tavno so po njej izvažali kamneni gradbeni material in jo je šele gradnja železnice spravila v pozabljenje. Po Dravi so svojčas prevažali peščenjake iz naših krajev, iz okolice Ptujске gore in Halož daleč na vzhod preko Čakovca celo do Budimpešte.

Morda bi se dal organizirati tudi sedaj prevoz skupno s splavarji, na samih splavih ali pa na majhnih priključnih čolnih. Mislim, da je naša dolžnost, da zopet oživotvorimo to ceneno pot, ki bi prinesla izboljšanje položaja Pohorcem, čolnarjem, pa tudi krajem, ki nimajo kamna ter so navezani na dragi kamneni material, čigar ceno diktirajo lastniki redkih kamnolomov, ki se nahajajo v Slavoniji.

L. D. M.

SOTRUDNIKE IN DOPIŠNIKE prosimo, da pošljejo svoje prispevke najkasneje do vsake srede v tednu.

7 dni po svetu

7 dni svetovne politike

V ospredju zanimanja je trenutno vprašanje, ki ga je bilo povzročilo letalstvo generala Franca v zadnjem času s tem, da je bombardiralo v republikanskih španskih lukah dober tucat trgovskih ladij, ki so bile tamkaj zasidrane ali pa so se nahajale še v španskem vodovju. Angleška opozicija je zagnala glede tega velik krik, izkoriščajoč to zadevo proti Chamberlainovi vladi. Toda Chamberlain je v svoji izjavi v Spodnjem domu dne 14. t. m. jasno in nedvoumno izjavil, da Anglija v operacijskih conah ne more zaščititi svojih trgovskih ladij, ki da plovejo v španske luke na lastno odgovornost. Anglija vztraja pri svoji politiki nevmešavanja in je sklenila štiti svobodno plovo le na odprtem morju, nikakor pa v španskem vodovju.

Francoska vlada
V zadnjih dneh nujno zapostvena z dogotovitvijo druge partije dekretov, ki naj prinesejo Franciji izboljšanje finančnega in gospodarskega stanja. Medtem pa so menda zunanje politični oziri leveice diktirali sindikatu državnih uradnikov nov naval proti Daladierju, od katerega zahteva ta strokovna organizacija 1 milijon 300.000 uradnikov 20 odst. zvišanje plač s 1. julijem, in sicer z ozirom na rastočo draginjo, ki jo je povzročil konstantni porast cen živilom in drugim potrebščinam vsakdanjega življenja. Vlada je skušala državno uradništvo potolažiti, toda brez uspeha, ker vztrajajo uradniki ultimativno pri svojih zahtevah.

Češkoslovaška
nudi po tretji etapi občinskih volitev mirnejšo sliko. Henleinova zmaga v nemškem taboru in splošno ojačenje strank koalicijske vlade je razčistilo situacijo tako daleč, da so se pričela pravkar službena pogajanja med Prago in odposlanci sudetske nemške stranke. Izgledi za kompromisno rešitev so povljni, težko je pa izreči kako sodbo o poteku teh pogajanj, ki jih vodijo zelo diskretno z ene in druge strani. Obtaki so se vsekakor razpršili in je odpadla nevarnost kaknega oboroženega konflikta, ki bi spričo sedanjega položaja rodil lahko neizbežno katastrofalne posledice.

Na Kitajskem
so se spustili Kitajci v borbah ob Rumeni reki na zelo nevaren poskus: razrušili so mestoma nasipe ogromnega veleletoka, da bi Japoncem poplavalili operacijsko važne nižave. Medtem je pa narava sama posegla usodepolno v vojne operacije s tem, da je vsled ogromnih poplav reka sedaj sama stopila preko nasipov in se razlila po velikih delih pokrajine Honan, kjer je doslej po prvih vesteh našlo 150.000 ljudi smrt v valovih. Operacije so takorekoč ustavljene.

Na Daljnem vzhodu je nastala med Japonsko in Francijo izredna napetost. Francija je — neoziraje se na ponudbo posojila Kitajski — sklenila nadomestiti nemške vojaške strokovnjake pri vodstvu kitajske vojske s francoskimi oficirji, najhujše pa je dregnilo Japonce dejstvo, da se je guverner francoske Indo-Kine spustil v neka pogajanja z vlado maršala Čangkajska, tikajoča se otoka Hainan, ki so ga Japonci zasedli tik pred francoskim kolonialnim ozemljem. Bližnji dnevi bodo pokazali, kako globoko neki sedi ta napetost, ki je duhove v Tokiju silno razburila.

Poljski zunanji minister Beck se je podal pred par dnevi na večdnevni obisk v glavno mesto Estonije, kjer ima važne razgovore s predstavniki te baltiške države. Na banketu je izmenjal z estonskim zunanjim ministrom neko čudno zdravico, v kateri (kakor tudi njegov estonski tovariš) izraža misel, da imata obe državi v baltiškem prostoru skupne skrbi, težave in težnje. Brez dvoma je Sovjetska Rusija igrala v teh razgovorih predmet velikega dela diskusije.

Neredna poštna dostava

Iz mnogih krajev nam sporočajo naročniki, da je pri njih iz tega ali drugega razloga precej neredna poštna dostava. Zgodi se celo, da zaradi dopustov uradništva oz. dostavljavev sploh ni pošte oz. morajo naslovniki sami ponjo. Ponekod pa se tudi dogaja, da dostavljavec prinese pošto do občinskega doma ali drugega označenega kraja, kamor si morajo potem ponjo ljudje sami. Te nerednosti ne vzbujajo pri ljudeh veselja in zadovoljstva, nego narobe, nejevoljo, ki je popolnoma upravičena. Splošna želja je, da se take in podobne nerednosti odpravijo, da bodo prišli ljudje pravočasno do naslovljene jim pošte.

Nemci a se zan ma za Jugoslov. vina

Proučevanje možnosti in pogojev za izvoz naših vin v Nemčijo je odložen do jeseni pred trgatvijo

V številki 16. »Edinosti« od 28. maja 1938. sem poročal o nameravi nem potovanja strokovnjakov Reichsnährstanda v Mainz po naši deželi v svrhu proučevanja možnosti in pogojev za izvoz jugoslovanskih vin v Nemčijo. Medtem sem bil z njihovim tovarišem, poslovnim zaupnikom Nemčije v Beogradu, Ludvikom Stemmlerjem, ki je sestavljal potni sporod, v neprekinjeni pisni zvezi. Mislim, da je prav, ako iz njegovega zadnjega pisma od 8. t. m. objavim za tiste, ki jim je od tega, najvažnejše o stvari. Stemmler piše med drugim:

»Danes sem dobil poročilo, da je nemško strokovno odposlanstvo, ki je bilo določeno za poset Jugoslavije, prejelo nujni nalog za odpočevanje v Grčijo in

Južno Francijo. Tako je moralo to odposlanstvo svoje potovanje v Jugoslavijo odložiti na jesen, tik pred trgatvijo. — Zal mi je, da sem Vam povzročil toliko truda za uredništveni načrt, in prošim, da pri tem štejete v dobro dejstvo, da je radi ugodnega zaključka jugoslovansko-nemških pogajanj v trgovinski pogodbi določen velik del (kontingent) pridelka za uvoz v Nemčijo.« Ltd.

Ze drugod smo čitali, da znaša določeni kontingent za izvoz v Nemčijo za enkrat 800.000 hl ali 500 vagonov. Od tega baje 50.000 hl ali 500 vagonov iz Slovenije. Kako bomo mogli ta izvozni delež izkoristiti, bo pokazala bližnja bodočnost. — A. Ž.

Dopisi „Edinosti“

Klik s Kolpe:

„Dajte tudi nam, kar nam gre po božjih in človeških postavah!“

Ni še bilo do danes glasu iz Poljanske doline, obmejne pokrajine ob Kolpi, v »Edinosti«, ki si je kot energična pobornica resnice in pravice v zadnjem času utrla tudi semkaj svojo zmagovito pot.

Predvsem, da se bomo spoznali: Živimo na skrajnem jugovzhodnem delu Slovenije, na meji Bele Krajine, Kočevske in Hrvaške. Vsaka od treh omenjenih pokrajin je dala naši dolini svoj »pečat«, ki se vidno odraža predvsem v gospodarskem, prosvetnem, prometnem, zdravstvenem in obče družabnem oziru. Vse področje Poljanske doline spada polit.-upravno pod občino Stari trg ob Kolpi. V dolino prispeje preko 800 m visoke Tauče gore po banovinski cesti, ki vodi iz Črnomlja do Kolpe. Ali kakšna je ta cesta? Prava mučnica za ljudi in živino. Ni čuda, da o pravem prometu po njej ni govora, saj se razen navadnega kmečkoga voza, ki se z velikim trudom prerine do vrha in zopet navzdol, le malokdaj spusti na to pot kolezar ali celo avto, tovorni seveda sploh ne! Sicer obstaja že od leta 1912 (!) osnutek za gradnjo nove, prepotrebne ceste, ki bi zvezala ta romantični košček zemlje s svetom, ali doslej je ostalo vse večinoma le pri načrtih in obljubah. Le lansko leto je bila napravljena majhna tozadevna izjema: 1 km nove ceste sredi gore, pa še to tako, da je ostala brez vsake praktične koristi razen onih čisto neznatnih mezd, ki jih je prejelo skrajno siromašno ljudstvo za partedensko delo. Nadaljevanje gradnje je prekinjeno že leto dni in ljudstvo že težko čaka, da ponovno pride do skromnega zaslужka. Nekateri pravijo, da je pač treba počakati novih volitev, potem bo zopet dovolj obljub! Morda pa še celo kaj dela in zaslужka?

Ker smo že pri cestah, ne smemo pozabiti še dveh »projektov«. Posamezne vaši obsežne staroške občine leže namreč tako daleč od prometnih zvez, da v nekatere z navadnim vozom z volovsko vprego komaj dosepe ob vedni nevarnosti, da si polomiš voz ali celo pobiješ živino. Da vsaj deloma odpomore temu skrajnemu nedostatku, je kr. banska uprava svoječasno obljubila kredit v znesku 50.000 din za zvezo vasi Dol-Laze (pribl. 5 km) in kredit 30.000 din za zvezo Sedevci—Radenci (pribl. 3 in pol km). Na račun teh kreditov je bilo napol izdelano v Laze 1 km ceste, do Radenc pa 100 m in še te tako, da je stari kolovoz samo razrit in prekopan ter za vožnjo sedaj neuporaben, a posestniki so morali žrtvovati plodne njive, da so si napravili novo vzporodno pot, ako so hoteli z vozili na svoja polja.

Umevno, da ob takih prometnih razmerah silno trpi tudi gospodarstvo celotne pokrajine! Ni dovolj, da je svet v značilno kraški in da plitva plodna zemeljska plast nudi v skrajno skromnih razmerah živečemu prebivalstvu silno malo, za še tega, kar bi si človek sicer rad odrgal od svojih ust in prodal, da obleče svojo družino in kupi najpotrebnejše za prehrano svoje družine, ne more spraviti v promet. — Izseljevanje v tujino, zlasti v Ameriko, se je zadnja leta ustavilo, le nekatere rodbine imajo še v tujini svoje, ki jih gmotno podpirajo s težko prisluženim denarjem v različnih rudnikih in tovarnah. Tudi krošnjariji z drobnim blagom, ki so svoječasno odhajali v Nemčijo in dru-

ge sosedne države, so že redki radi strogih predpisov v zaposlitvi tujcev v teh državah. Tako je ljudstvo prepuščeno »životarjenju« v pravem pomenu besede. Nekaj poljskih pridelkov, nekaj vina — radi nizke lege manjvredne kakovosti — to je vse, a mnogo premalo za preživljanje. Prehrana je skromna in pičila kot v malokaterem delu Slovenije. »Pas bede in siromaštva« je tu raztegnjen na dolgo in široko.

K težavam prirodnega značaja moramo pristeti še eno važno zlo — pomanjkanje vode za ljudi in živino. Ob Kolpi ležim vasem nudi reka dovolj vode za vse, četudi je zlasti poleti pravo leglo nesnage, ker se vanjo izteha vsa umazanija s poti in hlevov, še hujsje pa je v tem oziru v vaseh, ki leže na 300 m visoki planoti od Starega trga do kočevske meje. Po več ur daleč si morajo ob suši dovažati vodo strmo v hrib, da zadostijo najnujnejšim potrebam. »Projekt« za odpravo tega nedostatka obstoja že 40 let! Do letos letos je uredništvo štiridesetletnega upanja že toliko napredovalo, da je iz sredstev kr. banske uprave dograjen vodovod v Dolu ob Kolpi, odkoder naj bi bile preskrbljene s pitno vodo nekatere višje ležeče vasi. Vodovod pa še ne deluje, ker — nima pogonske sile za črpanje vode do 200 m visoko! Kako bodo uredili to zadevo, si baje še sami odločili činitelji niso na jasnem. Nekateri predlagajo pogon strojev s koksom, drugi zopet z električno energijo, ki bi se po daljnovodu izpeljala iz 33 km oddaljenega Kočevja. Sicer pa ljudstva tehnična stran te zadeve ne briga v toliki meri, važnejše je, da se bodo radi občinskega prispevka za gradnjo vodovoda občinske deklaracije dvignile za celih 62 odstotkov, kar je za skrajno pasivno kraško pokrajino pač zelo veliko! Ni čuda, da je to dejstvo vzbudilo splošno nevoljo pri davkoplačevalcih onih vasi, ki od vodovoda ne bodo imele nobene koristi.

Pomanjkanje zdrave pitne vode in skrajna revščina neposredno vplivata tudi na zdravstveno stanje ljudstva in zdravstvene razmere sploh, ki so še na zelo nizki stopnji. V občini obstoja sicer zdravstveni odbor, sestavljen iz različnih krajevnih činiteljev, ki si je nadel hvaležno nalogo, pripraviti tudi na tem polju največje pomanjklivosti. Dalje od razprav pa ni prišlo — vsled pomanjkanja sredstev. Nužno potrebna ustanova za občinski okoliš bi bil zdravstveni dom, v katerem bi dobivalo prebivalstvo reden pouk in prvo zdravniško pomoč. Saj je zdravnik od nekaterih vasi do 25 km daleč ter za reveže tako rekoč nedostopen! Poslopje, ki bi bilo na razpolago, bi se dalo z malimi preuredbami tako urediti, z malo dobre volje pristojnih činiteljev pa bi bilo ustrezno potrebam stotinam ljudi.

In tako bi lahko naštevali in naštevali... Same stvarne, nujne potrebe, ki so jih kraji in ostalih predelih Slovenije že davno deležni. Mi pa se pri svojih mnogih potrebah omejujemo na najnujnejše in prosimo:

Dajte nam cesto in z njo kruha, dajte nam vode in z njo zdravja! Plačujemo davke ko vsak drug pošten državljan, ljubimo svoji košček borne zemlje ko vsi drugi, zato nas ne zapostavljajte več, dajte tudi nam, kar nam gre po božjih in človeških postavah!

Poljanski.

Radeče

Velika gasilska tombola. Preteklo nedeljo se je vršila v Radečah velika gasilska tombola, ki je privabila nešteto ljudi iz bližnjih in daljnjih krajev. Pripeljali pa so se še s osebnim vlakom iz Zasavja in iz Savinjske doline. Prvo tombolo je zadel delavec Jože Alif iz Jelovega nad Radečami. Dobil je nov šivalni stroj, vreden 2800 din. Ker je rabil siromak denar, ga je prodal za 1900 din: kar na licu mesta.

Gostovanje mariborske drame. V soboto, 18. junija bo ob pol 9. uri zvečer gostovala v dvorani tukajšnjega Sokolskega društva mariborska drama, ki bo pod vodstvom Šiškarja g. Jožeta Koviča igrala komedijo v treh dejanjih »Dva tucata rdečih rož«, katero je spisal Aldo Benedetti, zrežiral pa g. Jože Kovič. Ker pričakujemo, da bo komedija nudila mnogo zabave in užitka, priporočamo, da se vabilu odzove čim več meščanov.

Učenka ljudske šole utionila. Pretekli četrtak popoldne se je vračala učenka Bau Vida iz tukajšnje ljudske šole domov na Jag-nienico, kjer ima njen oče Bau Dominik veliko trgovino z mešanim blagom. Med potjo ji je součenka Cvelbarjeva Albinca posodila kopalne hlačke, s katerimi je šla v Sopot. Zašla je v globino kotanja, kjer je utionila. Banovinski zdravnik dr. Karel Marko je mogel ugotoviti žal samo še smrt. V spremstvu domače duhovščine, učiteljstva in otrok so jo pokopali pretekli teden na tukajšnjem župnem pokopališču. Naj v miru počiva! Preostali naše iskreno sožalje!

Silna nevihta. V noči od ponedeljka na torek je bila v Radečah silna nevihta. Lilo je kakor iz škafe, poleg tega se je bliskalo in grmelo, da je bilo groza. Udarila je tudi strela v kozolec posestnika Klembsa na Vrhovem, ki je pogorel do tal. Vrhovski gasilci so sicer stopili takoj v akcijo, toda kozolec je kljub temu pogorel do tal. Škoda cenijo na 15.000 din, ki pa je le deloma krita z zavarovalnino.

Ljubno pri Podnartu

Podmladek Jadranske straže ljudske šole na morju. Tukajšnji otroci, organizirani v podmladku JS, so priredili pretekli teden poučni izlet na Jadransko morje, katerega se je udeležilo nad 20 otrok. Potovali so preko Zagreba na Sušak, odot pa s parnikom na otok Krk, Kraljevico in Bakar. Tako je naša mladina prebila skoro teden dni na morju, se navžila morskoga zraka in — rib. Starši otrok, ki so se udeležili izleta, se ob tej priliki javno zahvaljujemo poverjeniku JS šol, upravitelju g. Primožiču in njegovim pomočnici učiteljici gđ. Anki Torelljevi, ki sta skrbno zastavila vse sile, da je izlet uspel nad vse zadovoljivo. Naša mladina ju bo ohranila za vse čase v najlepšem spominu.

Murska Sobota

Otvoritev okrožnega sodišča. 1. junij t. l. je bil takorekoč praznik ne samo za Mursko Soboto, temveč za celo Prekmurje, kajti tega dne se je v Murski Soboti otvorilo dolgo zaželeno okrožno sodišče. Otvoritev je bila kaj svečana in manifestantna. Meštee je bilo v zastavah in delo je počivalo. Množica meščanov in vrsta pripadnikov najrazličnejših soboških in okoliških društev se je udeležila otvoritve, ki se je izvršila v začasnih prostorih okrožnega sodišča — v gradu. Ker vsa množica ne bi mogla prisostvovati otvoritvi v sod. prostorih in da bi še bolj izrazila svoje veselje nad to ustanovo ter zahvalo vsem nesebičnim delavcem za njo, je ta manifestirala pred grajskim poslopjem. S te otvoritvene manifestacije, na kateri so govorili nar. poslanec Benko, župan Hartner, ban. svet. Bajlec, je bilo odposlanih več zahvalnih brzojavk.

12. junija je priredil tuk. Sokol javni telovadni nastop z razvitjem naraščajkega prapora, kateremu je kumovala soproga nar. poslca g. Benkova. Nastopa se je udeležila velika množica Sobočanov in okoličanov, pa tudi gledalci od druge. Največjega priznanja za izvajanje vaj je bil deležen naraščaj in vrsta članov in članic, ki je izvajala češki narodni ples »Češko besedov«.

Krško

»Odprta noč in dan so groba vrata.« Pretekli teden je nenadoma preminul splošno znani in spoštovani gostilničar g. Anton Krieger. Umrl je v najlepši moški dobi. Poznan je bil daleč naokoli po svoji častitljivi lovski bradi. Bil je blagega srca, tihe narave in venomer kazal veliko usmiljenje do ubožih. Na zadnji poti na mestno pokopališče so ga spremljali številni njegovi prijatelji, zlasti lovski tovariši, ki so počastili njegov spomin s salvo iz pušk in lovskim rogom. Naj mu bo zemljica rahla! Preostali naše iskreno sožalje!

Velik sokolski praznik. Na binškoštni ponedeljek je bil v Krškem velik sokolski praznik. Svečanosti se je udeležilo mnogo Sokolov iz Radeč, Zidanega mosta, Loke, Sevnice, Rajhenburga in Brežic. Navzoč je bil tudi župni delegat iz Celja. Dopoldne je bila otvoritev Sokolskega doma, popoldne pa je bilo razvitje naraščajkega prapora in javna telovadba, pri kateri sta sodelovali tudi dve gasilski godbi. Nastopilo je nad 160 dece obojega spola, okoli 120 moškega in ženskega naraščaja ter 80 do 100 članov in članic. Na telovadišču so vsi oddelki po telovadbi pozdravili državno zastavo ter vzklkali kralju in njegovim namestnikom.

Nova orožniška postaja na Vidmu. Že dolgo se slišijo upravičene pritožbe domačinov, da bi dobili na Vidmu zopet orožniško postajo. Kakor doznavamo, jo bomo kmalu dobili. Saj smo pa tudi popolnoma upravičeni, ker imamo večkrat v svoji sredi nepovabljenе goste, poleg tega pa pohaja po naši okolici vedno dovolj delamrnezev, ki samo iščejo prilike, kje bi se dalo kaj izmakniti.

Kako kaže sadna letina? Z dneva v dan se kaže, kako veliko in neprecenljivo škodo je napravila letošnja pozeba na sadnem drevju. Uničena ali vsaj občutno oškodovana so skoro vsa sadna plemena. Izvzeta so samo jabolka, pa tudi te ne kažejo ponekod zadovoljivih rezultatov. Poročila iz nekaterih drugih krajev in srezov so porazna. Hruške so še mnogo bolj prizadete po pozebi. Češnje kažejo srednji ali pa nezadosten pridelek. Češnje in slive so skoraj vse uničene, prav tako pa tudi breskve in marelice. Orehi so skoraj povsod popolnoma pozebli. Pričakovati je, da bo letos sadje povsod zelo drago. Zato je toliko važnejše, da skušamo ohraniti to, kar nam je pustila uima.

Pogodbena pošta na Vidmu. Pred kratkim je dobila pogodbeno pošto na Vidmu g. Markovič Ana iz St. Vida nad Stično.

Zidani most

»EDINOST« je najcenejši tednik. Doblite ga v prodajalni časopisov pri g. Mizerit na postaji. Posamezna številka stane 1.50 din, četrtletna naročnina pa samo 9 din in se vam dostavi vsako soboto po pošti na dom.

Spremembe v železniški službi. Tekom tega meseca bo premeščen s tukajšnje postaje upravni uradnik g. Janko Jeglič, ki je več let služboval kot železniški blagajnik na Zidanem mostu. Premeščen je k občenemu oddelku železniške direkcije v Ljubljano. Zelimu mu vse najboljše na novem službenem mestu! Z Rakeka je premeščen na našo železniško postajo g. Andrej Posedel, ki bo opravljal službo prometnika. Zelimu mu, da se čim boljše počuti v naši sredi.

Ogromen potniški promet. Odkar imamo lepo sončno vreme, je ob nedeljah in praznikih na zidanmoški postaji ogromen potniški promet, ki dokazuje, da postaja nikakor ne odgovarja sodobnemu prometu. Potnikov je zelo veliko iz Maribora, Zagreba in Ljubljane. Vsi vlaki so prenatrpani, četudi imajo po več vagonov, kakor ob delavnikih. Ker so potniški promet večja od leta do leta, bi bilo umestno, da bi začele železniške oblasti resno razmišljati, kako bi se povečala postaja. Obstoje že dozadveni načrti, po katerih naj bi se povečala postaja za en tir, ki nj bi bil zgrajen nad Savo. Ker se tudi ponovno vzdržuje vest, da se bo še letos pričela gradnja drugega železniškega tira od Zidanega mosta do Sevnice, bi bilo najpripravnejše, da bi se pričela tudi dela na povečanju zidanmoške postaje.

Tihotapstvo saharina. Te dni so naše železniške varnostne oblasti prišle na sled tihotapstvu saharina v vlaku proti Zagrebu. Orožniški podnarednik Mičič je postal pozoren na sumljive potnike. Uspeh ni izostal. Posebno mu je bila sumljiva potnica Radoslavnik Pavla, ki je potovala iz Sv. Petra v Savinjski dolini proti Zagrebu. Pri pregledu njene prtljage je našel precej zavitkov saharina, katerega je zaplenil.

Rogaška Slatina

Cene mleka v Rogški Slatini. Že nekaj let se sliši tarnanje naših revnij kmetov, da morajo skoraj pastojni nositi mleko v zdravilišče, odnosno restavratere. Letos pa je prišlo to upravičeno tarnanje še bolj do izraza, kajti malo je bilo tako srečnih, ki so imeli dovolj krme doma, po večini kmetov bajtarjev pa je morlo že zgodnje jesen kupovati seno po zelo visoki ceni (—80 do 1.25 din). To večno tarnanje in prošnje pa nič ne zaležejo in tako moramo še naprej prodajati mleko po 1 do 1.25 din. Zato smo primorani javno iznesti naše težnje v upanju, da se nas vendar enkrat neko usmili. V Rogški Slatini se zlasti v sezoni mnogo mleka in mlečnih izdelkov konzumira in restavracije ter gostilne isto dobro vnovčijo, in sicer prodajajo liter po 8—10 din. Mnenja smo tedaj, ako bi se nam kmetom plačevalo za liter vsaj 1.50 din, bi še ostala restavratere in gostilničarjem lepa vsotica in potrošniki tega ne bi občutili, nam kmetom pa bi bilo zelo pomagano, kajti mleko je skoraj naš edini pridelek, katerega lahko vnovčimo in tedaj tudi edini dohodek. Pri teh cenah pa še seveda dolgo ne bomo prišli na zeleno vejo, ako še upoštevamo, da smo skozi celo leto navezani na trgovino in ko so se vse življenjske potrebščine podražile, zlasti koruza in moka, česar ravno mi kmetje največ rabimo. Znano je tudi, da je zdraviliška uprava zvišala ceno mleku svojim odjemalcem od 1.25 na 1.50 din, le uboga kmetiska para mora prodajati naprej po 1.25 din. Zato zaenkrat prosimo zdraviliško upravo, restavratere in gostilničarje, naj vendar enkrat vidijo naš težki položaj in zvišajo vsaj pa 25 par ceno mleku, ker sami pomagati. Kmetijska zbornica, srežki in občinski kmetijski odbor, kje ste? Pokazite se! — F. K. posestnik.

Sv. birno smo imeti v četrtek 9. junija ob najlepšem vremenu. Dan poprej se je vršil sprejem prevzvišenega g. knezoškofa. Pozdravili so visokega cerkvenega dostojanstvenika z lepimi govori šolski otroci in zastopniki oblasti in društev. Sprejemu je sledilo v cerkvi izpraševanje verouka. V splošno zadovoljstvo so otroci prav lepo odgovarjali. Zakrament sv. birme je sprejelo 621 otrok. Bil je lep dan, v srečo otrok in v ponos ter v zadovoljstvo botric in botrov.

Prostor pred kolodvorom regulirajo. Tako bo tudi tu zaznamovati napredek. Gospodom, ki so spravili zadevo v pravi tir, vse priznanje! Polvalno pa moramo omeniti tudi ureditev notranjščine postajnega poslopja, ki je dobilo lepo moderno obleko. Tu imamo primer, kako je treba pravilno služiti tujskemu prometu. (Ker se za vsa slična javna dela naše občinstvo živo zanimalo, bomo prinesli o priliki o stvari natančnejše poročilo.)

Društvene vesti. Sokolsko društvo v Rog. Slatini se pridno pripravlja na vidovdansko akademijo, ki je vsako leto ob vstopu v letno sezona prva širša slatinska prireditve. Dne 31. julija t. l. pa se bo vršila slavnostna proslava 15-letnice društva Rdečega križa, na katero že danes opazujemo. Rdeči križ ima za našo občino velike zasluge.

Rajhenburg

Nečista voda potoka Brestanica. Že nekaj časa se opaža, da je voda v Brestanici precej nečista, včasih kar črna in ni niti uporabna za napajanje živine. V njej pere rudnik Reštanj premog. Naprošamo oblast da skuša to v bodoče preprečiti, zlasti sedaj, ko se bližamo kopalni sezoni ni ko stojimo na pragu tujsko-prometne sezone.

Naše tržišče in cene

Les. Povprečno se gibljejo cene: Tesan les 160—220 din za kub. meter. Smrekovi hlodi od 130—160 din, borovi hlodi od 140 do 180 din, macesnovi hlodi od 250—340 din. Drva trda od 60—75 din za meter. Smrekov rezan les 300—370 din za kub. meter.

Živina. Cene so trdne in se gibljejo povprečno naslednje: debeli voli 4.50—5.75 din za kg, poldebeli voli 3.50—4.50, plemenski 4.50—6, biki 3.50—5, krave debele 4.25 do 5.25, plemenske krave 3.50—4.75, klobasariče 2.50—3.50, molzne krave 3.75—5, mlada živina 4—6, teleta 5.50—7.50 din.

Seno. Cena še vedno trdna. Sicer so pa zaloge zaradi pomanjkanja zgodnje paše in pa deloma tudi malenkostnega izvoza v Nemčijo malone popolnoma izčrpane.

Kože. Telečje kože po 12 din, goveje surove 10—12, sviniske 8 din za kg.

Sevnica

Velika tombola. Prostovoljna gasilska četa Sevnica priredi v nedeljo, 19. junija t. l. ob 15. uri veliko javno tombolo na glavnem trgu. Glavni dobitki so: rejon vol, žensko in moško kolo z jamstvom, kladra bukovih drv itd. Nadalje je 50 petork (činkvirov), 100 četvork (kvatern), 150 trojk (tern) itd. Dobitki so razstavljeni v društveni pisarni. Srečke dobje v vseh trgovinah v Sevnici in sosednjih gasilskih društvih. Ker je število srečk omejeno, ne odlašajte z nakupom na zadnji dan, ker jih bo nedvomno zmanjkalo.

Sv. Trojica v Slov. gor.

Z naglimi koraki se bliža oni dan, ki bo predvsem za nas Trojičane in okoličane ter vse narodno zavedno ljudstvo dokaz, da smo tu ob severni meji zavedno narodnjaki, zvesti svoji domovini in kralju. Pohiteli smo z delom in uspeli, da bo dne 19. junija 1938 odkrite spomenika na našem trgu. Prepričani smo, da nas bo pogled na kip našega blagopokojnega kralja, ki izraža milino, globoko ganil. Naše misli bodo hitele v oni čas, ko je še bil blagi, dobrosrčni, z ljudstvom vedno prijazen vladar živ med nami. Dokazati hočemo prav vsem, da njegov duh še živi med nami in nas vodi, da globoko čutimo ono, za čemer je stremel miroljubni, blagopokojni kralj Aleksander I. Uprava sokolske čete je sklenila, da bo v okviru proslave odkritja spomenika tudi javni telovadni nastop. Priprave so že zaključene. Prepričani smo, da bo ta nastop pokazal, da je vzvišena sokolska misel že močno zasidrana v našem podčelju. Spomenik bo v ponos Slovenskim goricam. Zbor vsega naroda je ob pol 15. uri pri spomeniku.

Iz Kočevja

Zbor Slovenske straže v Kočevju. V nedeljo, dne 12. t. m. se je vršil v Kočevju v prostorih gostilne »Trst« zbor Slovenske straže, narodno-obrambne organizacije, ki je privabil v mesto mnogo okoliških Slovencev. Zbor sam je po udeležbi pokazal, kako zelo so Slovenci na Kočevskem zainteresirani za pravilno rešitev vseh tistih perečih vprašanj, ki danes, po dvajsetih letih naše svobodne države, še otežkočajo življenje vsem zavednim Slovincem na kočevskem jezikovnem otoku. Kakor smo obveščeni, je množica poslušalcev šele po zborovanju, na poti proti domu, našla pravi odnos do tega zborovanja, čigar organizacna izvedba je bila v rokah samih priznanih in vidnih — funkcionarjev JRZ. Velik in vehementen nagovor na zbrane Slovence je imel dolenevaški župnik in agilni pokretač JRZ politike gosp. Škulj. Razgrnil je pred hvaležne poslušalce sliko vsega velikonoteznega dela, ki ga je po njegovih zadrtih opravil sedanji režim. Ni naša stvar, da bi razmotrivali o resničnosti njegovih navedb, po svoji novinarski dolžnosti samo beležimo ta dogodek v vednost našim čitateljem. Kar pa se tiče gospodarskega položaja kočevskih Slovencev, smo na tem mestu itak že približ brenekate-ro bridko resnico. Le eno je gotovo in drži: Slovenci živeli na Kočevskem nima svoje zemlje. Dokler ti ubogi ljudje ne bodo deležni z izvedbo pametne in uvidevne agrarne reforme večje pozornosti naših gospodarstvenih in političnih krogov, ki odločalo o usodi kočevske deželice, dotlej so vse besede samo — obljube ali pa presvetlo slikanje razmer, v katerih gospodarsko tonejo — ljudje naše krvi. Tista barjanska zemlja ob Rinži, ki so jo na obupne krike zemlje lačnih Slovencev na Kočevskem končno le pričeli meriti (toda samo meriti in obenem obljubljeni, da bo razdeljena med Slovence), pa za praktično kmetijstvo nima velikega pomena, ker raste na njej samo slaba trava — za steljo. Orna zemlja to ni! Dokler pa slovenski koloni na Kočevskem takšne zemlje ne bodo dobili, dotlej bo imela Slovenska straža in z njo vred vse druge narodno-obrambne organizacije na Kočevskem še dela na pretek. Upati je, da bo njih delo v bodoče imelo večje uspehe kot doslej in da ne bo ostalo še zaneprej samo pri — obljubah in praznih besedah, od katerih naš človek na Kočevskem ne more živeti!

Stara cerkev p. Kočevju

Strahovit požar z vetrom. V vasi Mlaki pri Stari cerkvi je v nedeljo zvečer izbruhnil sredi vasi požar, ki je zaradi močnega vetra kmalu obšel več poslopij hkrati. V neglji razširiločega se ognja ljudje niso mogli rešiti niti najnujnejših stvari. Ker so hiše v vasi po večini krite z lesenimi škodlami, so imeli gasilci polne roke dela, da so sosednja poslopja rešili pred uničujočim ognjem. Posesnik König in sestra Fink imata veliko škodo. Precejšnja škoda pa ima tudi njih sosed Ponikvar, ki je zaveden Slovenec in si je šele pred kratkim kupil hišico v Mlaki. Zaradi zavarovalnih del pred ognjem je njegova hiša precej poškodovana. Ljudje domnevajo, da je bil ogenj podtaknjen. Oblasti in orožništvo vrše energične poizvedbe, da bi se izsledil kruti požigalec.

BALETNI VEČER GORITZ-PAVELIČEVE IN NJENE SKUPINE.

Goritz-Paveličeva je naša stara znanca. Že lani je nastopila »kot zadnja glasbena prireditelja« v sezoni. Slog njenih plesov je klasični konvencionalni močno romantično pobarvani balet z nekoliko ohlapnejšo tehniko kot smo je pri tej danosti plesa vajeni. Sižeje za svoje kreacije jemlje iz folklorne, ki jo nalahno stilizira in iz tradicionalnega baletnega repertoaria Mariborski publikli, kakor je videti ta način prija. Pianist je ostal anonimni. **jad**

Kulturna obzora

Ob prvi reprezentativni slovenski razstavi likovnih umetnikov v Mariboru

V času, ko je umetnost ponekod v prisilnem jopiču državnih direktiv, ki ne predpisujejo le vsebine in snovi, ampak celo obliko in način umetniškega ustvarjanja, nas mora navdati pričujoča razstava z vedrim optimizmom in novo vero v bodočnost naše umetnosti in z njo vsega slovenskega naroda. Saj je umetnost tisto veliko pismo, ki nam daje pravico do častnega mesta med narodi, saj so bili umetniki doslej edini, ki so nesli naše ime v svet in nam priborili tisto veljavo, kolikor je imamo izven naših mej. Misel, da proslavimo dvajsetletnico našega osvobođenja z razstavo naše umetnosti, je bila zato povsem naravna in primerna. Ta razstava ne priča zgolj o visoki umetniški ravni slovenskega umetnika, ampak dokazuje, kakor je povedal predsednik Umetniškega kluba dr. M. Šnuderl v svojem otvoritvenem govoru, da je rodila ta zemlja, po kateri hlastajo tučji, le slovenskega umetnika, ki je mogel ustvarjati le v naslonitvi na ljudstvo, ki živi in se bori na tej zemlji za svoj kos kruha. Ta razstava postavlja jasno in nedvoumno na laž vse tuje težnje in stremjenja, ki se opirajo na lažnansstvene dokaze. Prav poseben pomen pa ima ta razstava, ki je združila slovenske umetnike vseh smeri in generacij za svoj veliki cilj, kot vzgled slovenskemu ljudstvu, da vendarle enkrat spozna potrebo po skupnem in — ne bojimo se te besede — složnem delu za skupne cilje in borbo proti skupnim nepravostim. Iz te skupnosti ne smemo izključevati prav nikogar radi nevažnih malenkosti ali celo predsodkov. Vsak nam je potreben...

Priznam, nekam neobičajen je postal ta uvod v razgovor o umetniški razstavi. Ta ali oni se morda že huduje, češ, to je mešanje politike in umetnosti, dveh stvari, ki po znanem Goethejevem citatu o politični pesmi, ne spadata skupaj. Ne imelo bi smisla oporekati s konstatacijo, da je položil Goethe ta citat v usta pijanemu meščanu v Auerbachovi kleti; kajti pravda o odnosu med umetnostjo in vsakdanjimi težnjami »še teče«. Toda nekaj je treba povedati: živimo v dobi in na takem koncu zemlje, ko dobi vsako dejanje, ki bi bilo pod drugimi okoliščinami morda politično neopredeljeno, svoj politični smisel in pomen. Vem, vi, ki živite tam nekje v brezvetrnem zatišju, tega morda še ne razumete.

Prvo, kar presenetli obiskovalca, je izredna pestrost in raznolikost razstavljenih del; saj sreča na tej razstavi vse pango likovne umetnosti v vseh mogočih tehnikah: risbe, kolorirane risbe, radiranke, lesoreze, akvatino, pastel, gvaš, akvarel, olje, fresko in celo tempero na steklu ter kolor. risbo na svili; nadalje kipe v mavcu, žgani glini, marmorju, bronu in lesu. Med slikami prevladujejo pokrajine, poleg njih so še figuralne kompozicije, akti, portreti in tihožitja. To so seveda le zunanosti. Po umetniški struji nahajamo tu zastopnike več ali manj opisujočega naturalizma, impresionizma, ekspresionizma, nekakega kolorističnega realizma, ki je deloma tudi socialno podčrtan, surrealizma in morda še česa. Idejno pripadajo razstavlajoči umetniki najrazličnejšim naziranjem o umetnosti, od tistih, ki jim je umetnina le oblikoven problem, pa do umetnikov, ki zavestno zanemarjajo obliko radi vsebine in vmes med obema skrajnostima nbroj odtenkov, ki iščejo med njima sintezo ali pa le kompromis.

Če se skušamo vsaj v začetku držati nekoliko kronologije, moramo pričeti z impresionisti, oziroma z njihovim zvestim sopotnikom najstarejšim slovenskim slikarjem Veselom. Na tej razstavi sta le dve njegovi sliki: »Starka« in »Tihožitje«. Obe nam ga kažeta kot mojstra čudovite notranje ubranosti in miru. — Jakopič nas s toplino svojih barv še vedno ogreje. V razkošju svojih »svetohičih barv« (»Gloksinije«) in v čudovitem razpoloženju pokrajine (»Gorenjska pokrajina«) je Jakopič neprekosljiv. Svojski, baržunasto mehki soj njegovih temno modrih in temno rdečih tonov daje njegovim slikam tisto lirično razpoloženje, ki nam dela njegove slike tako drage. — Jama je že mnogo bolj razumski, a vendar še topel in prisrčen. Njegove pokrajine — Jama je v prvi vrsti krajinar — nas po svojem prozornem, čistem zraku spominjajo na Segantinijeve gorske pokrajine (»Kraje na paši«). — Tretji v tej impresionistični bratovščini je Stern. Nežni, rahlo rožnati in lila-vijoličasti barvni odtenki dajejo vsem njegovim slikam nek čudovito lahek, tenak značaj. Vsi obrisi so zabrisani in pri vsem tem njegovi liki ne izgubijo na telesnosti. Po-

sebnost je njegov »Pleinair« s komaj naznačeno skoro plavajočo postavo odhajajoče žene. Lahkotna, udobna, počiva-joča, skoro utrujena drža njegovih postav — naj opozorim samo na roke, ki so povsod v zapestju lahko upognjene — in nekoliko izmučeni včasih celo bolestni pogled (Portret R. S.) ga že zelo približuje skoro melanholičnemu, vase zaprtemu razpoloženju Tratnikovemu. Toda o njem pozneje! K impresionistom še štejejo I. Vavpotič, Gaspari, oba Šantlova. Zanimivo za Vavpotičev idealizirajoči in nekoliko površno opisujoči način je njegovo olje »V vevški papirnici«, ki prikazuje v fabriki le svetlobne reflekse in igranje barv. Njegovo »Brušeno steklo« je dokaz virtuozne slikarske rutine. — Gasparija bi mogli imenovati romantičnega folklorista. Tudi njega označuje močno stremjenje k idealiziranju. S slikanjem slikovitih narodnih noš in narodnih običajev se skuša približati narodni umetnosti. — Kar je Gaspari v ljudskih motivih, sta oba Šantlova, posebno Saša, v pokrajini. Njegov izraz je bolj konvencionalen kakor oseben. — Kot poslednji, ki pripada tej dobi je grafik in ilustrator narodnega blaga Smrekar. Njegove kolorirane risbe pričajo o vedrem humorju.

Čist naturalist je Šubic M., ki nam z minuciozno tehniko pričara zvest in zelo življenjski portret. (»Portret dr. Hraševca«.)

Na sredi med impresionisti in ekspresionisti stoji Tratnik. V olju »Mati z otrokom na polju« še žarijo barve v vsej svoji impresionistični slikovitosti. Čeprav jasne konture in monumentalne oblike že kažejo v ekspresionizmu. Tudi osnovno vase prisljučujoče razpoloženje je novo. V »Odpočitku« je ostal od impresionizma le še žarek sonca. Še jasnejši je novi slog risbi »Vrtinar«, ki stopnjuje vsakdanje delo v skoro bogoslužjen patos. Sploh se je Tratnik kot risar sigurnih potez in močnega čustva (»Madona«, »Delavka«) lepo postavil. — Najtipičnejši predstavnik našega ekspresionizma je Kralj T. Njegova dela imajo

RADIO LJUBLJANA

Nedelja, 19. junija. 8 Čelo in klavir: gg. Čehovin Bogomir in Demšar Gojmir. 9 Napovedi. poročila. 9.15 Iz naših krajev (plošče). 10 Verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga). 10.15 Staroslovenska maša. 11 Otroška ura. 11.30 Vesel drobiž (plošče). 12 Kmečki trio. 13 Napovedi. 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra. 17 Kmet. ura: Kmečka mladina in očetovo posestvo (g. inž. Rado Lah). 17.30 Opera glasba. Sodeluje: g. Jean Franzl in Radijski orkester 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: Razvoj naših mest (dr. Miloslav Stojadinovič). 19.50 Plošče. 20 Slavko Osterc: Kantata o šahu. Sodeluje: gđc. Sonja Ivančič, gg. Gregorc Jurij in Kos Marjan. 20.45 Koncert Radijskega orkestra. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Vsakemu nekaj (plošče).

Ponedeljek, 20. junija. 12 Vojaške godbe igrajo (plošče). 12.45 Poročila. 13 Napovedi. 13.20 Razni pevski zbori (plošče). 14 Napovedi. 18 Pester spored Radijskega orkestra. 18.40 Ladjedelnice ob slov. obali Jadrana (g. Viktor Pirnat). 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: Marin Pržič, največji dubrovniški komediograf. 19.50 Zanimivosti. 20 Koncert Radijskega orkestra. 21.15 Prenos iz Prage. Koncert simfonične glasbe iz 17. in 18. stoletja. 21.55 Napovedi, poročila.

Torek, 21. junija. 11 Šolska ura: Kresovanje — narodni običaji (g. Božo Račič). 12 V ritmu današnjih dni (plošče). 12.45 Poročila. 13 Napovedi. 13.20 Vesel opoldanski koncert Radijskega orkestra. 14 Napovedi. 18 Koncert Radijskega orkestra. 18.40 Ljubljanski St. Jakob od Valvazorja do Plečnika (g. dr. Jože Rus). 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: Napake pri vzgoji mladine (Grga Brigljevič, Beograd). 19.50 Zabavni kotiček. 20 Plošče. 20.15 Radijski komorni zbor poje Ferjančičeve pesmi. 21.10 Ura češke klavirske glasbe (g. prof. Pavel Sivio). 22 Napovedi, poročila. 22.15 Koncert Radijskega orkestra.

Sreda, 22. junija. 12 Znane pevke (plošče). 12.45 Poročila. 13 Napovedi. 13.20 Koncert na wurliških orglah (plošče). 14 Napovedi. 18 Schubert: Nedokončana simfonija v h-molu (plošče). 18.20 Mladinska ura: Glasbeno oblikoslovje (g. dr. Anton Dolinar). 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: Slovenci v naši vojni mornarici na Jadrano (g. V. Pirnat). 19.50 Šahovski kotiček. 20 Plošče: R. Strauss: Vesele burke Tilla Eulenspiegla (simf. pesnitev). 20.15 Rezervirano za prenos. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Salonski kvartet.

Četrtek, 23. junija. 12 Operni odlomki (plošče). 12.45 Poročila. 13 Napovedi. 13.20 Za zabavo in oddih (plošče). 14 Napovedi. 18 larič. 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: Zakaj pojdemo v Prago (Engelbert Gangl).

Marmelade in želeji

Navaden zavojček za približno 1 kg marmelade, cena Din 4.—

vse značilne znake te struje, ki jo je pospeševala razklanost povojne dobe in ljudi: široke, skoro bolestno razgibane kretnje, ljubezen do motivov, ki izražajo patos trpljenja (pasion, pohabljenost, posebno slepota in socialni motivi) in silovita izraznost, ki se ne predaja samo zunanjim vplivom, ampak vnaša v umetnino svojo lastno duševnost. Od oblike, od vprašanja »kako« se je premaknilo težišče proti vsebini. Po svoji grandioznosti in monumentalni sili predstavlja njegova »Rudarska mati« značilen primer te vrste umetnosti pri nas. V svojih grafikah se močno približuje najmlajšim, od katerih ga loči premočan in preizrazit patos. — Globočnikovo »Dekle na oknu« dosega z zamolklimi barvami isto mračno melanholično za ekspresioniste tako značilno razpoloženje. Čar gov »Portret gospoda« še bolj povdarja razbitost in razvrvanost časa. V svojih grafikah, ki obravnavajo moderne socialne motive, se še zdaj poslužuje kubistične tehnike, ki razstavlja telo v plastične like, s čimer postanejo risbe nemirne. Pregelj Mira je razstavila močno umirjen portret in dve kompoziciji, v katerih se je poizkusila s tempero na steklo (»Kompozicija I, II«), kjer navezuje na staro narodno umetno obrt. (Konec prihodnjic.)

Operetni napevi (Radijski orkester). 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Ko-19.50 Zabavni kotiček. 20 Kresna noč — čudna noč! 22 Napovedi, poročila. 22.15 Kresna noč (Koncert Radijskega orkestra).

Petek, 24. junija. 12 Slovenski biseri (plošče). 12.45 Poročila. 13 Napovedi. 13.20 Koncert Radijskega orkestra. 14 Napovedi. 18 Po domače (plošče). 18.40 Na počitnice (g. Cilka Vračko). 19 Napovedi, poročila. 19.30

Sobota, 23. junija. 12 Plošča za ploščo. 12.45 Poročila. 13 Napovedi. 13.20 Plošča za ploščo. 14 Napovedi. 18 Za delpust (Igra Radijski orkester). 18.40 O jubileju razstavi Prosvetne zveze. 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: O živalski higijeni pri nas. 19.15 Pregled sporeda. 20 O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). 20.30 Pisani glasbeni večer. Sodelujejo: Akademski pevski kvintet, g. Emil Mezgolit (citre) in Radijski orkester. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Za vesel konec tedna (plošče).

Svetovalec „Edinosti“

F. M. v R. vpraša: »Kako shranim lanski jabolčnik dober tudi še za l. 1939., ker letos radi slabe sadne letine — meni letos sadno drevje ni obrodilo — ne bom pridelal prav nič jabolčnika?«

Odgovor: Iz zdravih, snažnih jabolk pravilno napravljen in pravilno ohranjen jabolčnik se drži čisto dobro tudi dve leti ali morda še bolj dolgo. Seveda postaja taka »starina« bolj in bolj plehka, manj rezna, pri tem pa lahko ostane čisto zdrava pijača. Med drugim je posebno važno: polna posoda! Polnež pa mora biti tudi zdrav! Priporočamo Hume-kovo knjigo o sadjevju, ki jo je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Dole je jo lahko v vsaki boljši knjigarni. Preudarni gospodar napravi v dobrem sadnem letu toliko sadjevca, da ga ima dovolj še za prihodnje leto, ki je navadno slabo sadno leto. — A. Ž.

Odrežite in priložite vprašanju

Svetovalec „Edinosti“

odgovarja samo na vprašanja, ki jim je priložen ta odrezek!

„EDINOST“ 19. junija 1938

Nova in mlada Turčija. V Turčiji je bila do nedavnega žena zaslužena in manjvredna. Preteklo pa je tedaj dobrih deset let in že se je v Turčiji življenje iz temeljev spreminilo. Na podobi vidimo turška dekleta, ki organizirana korakajo v Sportni stadion v Ankari; to je sedanja mlada Turčija.

Za dom in pridne roke

Materinstvo in vzgoja

Jecljanje otrok. Mnogi starši so jako nesrečni radi tega, ker njihov otrok jeclja. Jecljanje se pokaže v krčevitih motnjah dihanja in izgovorjave. Zaradi tega otrok ne more dogovoriti začete besede in si izkuša pomagati z različnimi gibi rok in glave. Kaj storimo, če vidimo, da se je pri otroku razvila takšna napaka?

Ako so v rodbini še drugi jecljavci, bodo vsi ukrepi zaman, ker igra nagon posnemanja zelo veliko vlogo. Tudi okolica, ki naglo in hlastno govori, neugodno vpliva na razvoj otrokovega govorjenja. Silimo se torej, da bomo z njim posebno počasi in razločno govorili, in terjamo,

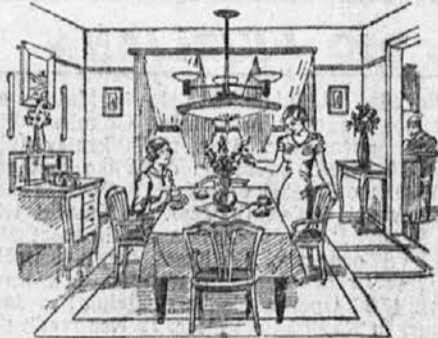
da govori in ponavlja otrok za nami posamezne stavke in kratke zgodbe. Branimo mu, da ne bo prenaplo govoril in ga ustavimo vselej, kadar prične jecljati. Pomagajmo mu, kadar mu dela kakšna beseda preglavice. Krivo je, če odvrčamo otrokovo pozornost od njegove napake ali če celo delamo, kakor da napake sploh ni bilo. Izkušnja mnogih desetletij je pokazala, da počasno, redno narekovanje in ponavljanje skoraj vedno odpravi to napako. Pazimo tudi na to, da bo otrok posebno povdarjal in raztezal glasnike in glejmo, da ga navadimo pravilnega dihanja med govorjenjem.

Žena in higijena

Ti dve besedi nista imeli nekoč čisto nič skupnega. Dandanes pa postajata oz. bi naj postali vedno bolj nerazdružni. Naše stare matere so malo vedele o higijeni telesa. Včasih so se okopale, vsak dan umile in počesale ter enkrat na teden preoblekle perilo, to je bilo vse, kar so storile za svoje telo. Za dobro gospodinjstvo bi bilo v prejšnjih časih nekaj slabega, celo sramotnega, če bi bila več časa posvetila negi svojega telesa. Poleg tega ji je radi skrajno nepraktično urejenega stanovanja in gospodinjstva itak vedno primanjkovalo časa.

Po vojni pa je žena spoznala, da je njeno zdravje za družino prav tako važno, kakor vsakdanji gospodinjstvi. Iz stanovanja je izginila vsa nepotrebna navlaka, ki je dajala gospodinjstvu vsak dan več ur posla. Tako je žena dobila več časa za sebe, ne da bi radi tega postala slaba gospodinja. To je popolnoma pravilno, saj ženski organizem potrebuje prav posebno nego, telo pa skrbno higijensko podporo, da lahko ostane odprano v tolikournem delavniku naših gospodinj. Predvsem bi priporočali vsaki ženi dnevno kopanje. Preko dneva se nabere na njeni koži polno prahu, ki ga je treba pred spanjem odstraniti. Vsakdanja kopel novozročja, da kri živahneje zakroži po telesu in radi tega se žena zvečer ne čuti tako zbita. Vsakdanje kopanje ni tako težavna stvar, kakor na videz zglada. V vsakem gospodinjstvu je kakšen čeber ali kad, voda je pri hiši, kuri se pa tudi

skoraj ves dan. Če je pa vsakdanje kopanje iz kateregakoli vzroka le nemogoče, naj se umije vsaj do pasu in si okopa noge. Vsakdanje umivanje nog je pa neobhodno potrebno.

Gospodinja je skoraj ves božji dan na nogah, tako, da jo zvečer že kar skelijo. Večerna nožna kopel jo tako osveži, da vstane drugo jutro res čila in spočita.

Pravtako naj gospodinja ne pozabi zvečer svojih rok. V topli vodi naj jih z namiljeno ščetko temeljito umije. V gospodinjstvu vedno ostanjejo iztisnjene limone. S takšno limono naj odrgne po umi vanju roke, ker se s tem iznebijo različnih zelenjavnih in sadnih madežev in neprijetnega duha po česnju in čebuli. Čez par minut roke ponovno izplahne, namaže z glicerinom in gre spat. To še ni nikako lepotičje. Tako negovane roke bodo ostale mehke, brez razpoklin, prsti pa prož-

ni in z veseljem bo vzela takšna žena v roke šivanje, ker bo videla, da ji kljub težkemu delu roke niso okorne.

Ali ste že kdaj opazovali dve starejši ženi, ki obedeve težko delata, le da scena neguje, druga pa ne? Opazujte, in takoj boste pričeli z nego svojega telesa.

Kupovanje na knjižice

Ta način kupovanja je marsikateri gospodinja že preizkusila. A še vsaka je po tej preizkušnji rekla: »Nikdar več!« Mnoge gospodinjine mogoče baš premišlujejo, če bi začele kupovati na knjižico. Tem pa v naprej svetujemo: »Nikar!«

Kupovati na knjižico se pravi, samega sebe voditi za nos. Čemu to? Česar srotili ne moremo plačati, tega tudi prvega ne bom mogla. Napisati je lahko, a plačati težko. Če gremo v trgovino z denarjem, bomo dobro premislili, preden bomo kaj kupili, kajti gotov denar je vedno težko položiti na trgovčovo mizo. Kupili bomo le to, kar res nujno rabimo, in po kar smo se namenili v trgovino. Če pa imamo pri sebi knjižico, je stvar takoj drugačna. Knjižica mi daje pravico, da to ali ono robo odnesem iz trgovine, a plačati mi ni treba takoj, temveč šele ob prvem. Ta dan plačila, ki je še nekje daleč, daje gospodinjini tisto nepremišljeno korajžje, da si da stehati še to in odrezati še ono, a sama sebe sproti tolaži, češ, bo že plačala. Tako gospodinja v mnogih dneh daleko prekorači ono vsoto, ki bi jo imela dnevno na razpolago, če bi plačevala z gotovim denarjem. Ker večina gospodinj tudi sproti v knjižicah ne seštevata izdatkov, se zgodi, da je ob prvem v mesecu kaj neljubo presenečena. Ves ali skoraj ves denar, ki je določen za gospodinjstvo, mora prvega položiti na trgovčovo mizo. Kje so pa sedaj stvari, ki jih ne dobimo v trgovini, a istotako rabimo v gospodinjstvu — mleko, zelenjava, sadje meso itd. Ko pride gospodinja do spoznanja, da iz mesečnih prejemkov za gospodinjstvo nikakor ne more vseh teh računov poravnati, prosi trgovca, da del doga prepiše na prihodnji mesec. Tak postopek je pač nekaka rešilna deska, s katero se človek kratak čas drži nad vodo, a če ne pride druga pomoč, vseeno utone. Prihodnji mesec je račun še večji, kajti gospodinjini, ki se preje ni znala toliko premagovati, da ne bi nakupovala pri svojih razmer, se tudi v novem mesecu ne bo posrečilo, da bi izdatke tako skrčila, da se ne bi ob naslednjem prvem poznal dolg iz prejšnjega meseca. Družina zabrede tako v obupne dolgove, gotovega denarja ni nikoli pri hiši, a prepir na dnev nem ređu.

KUHINJA

Bela juha. 15 dkg čebule narežemo na rezine in vržemo na 4 dkg razbeljene masti, da nekoliko zarumeni, ji prilijemo nato malo vode in jo dušimo, da postane mehka. Nato jo pretlačimo v svetlo prežganje ter prilijemo osminko litra mleka in 1 in četrt litra vode. Juho osolimo, opoprano in jo dalje kuhamo. Preden jo postavimo na mizo, ji dodamo še 2 dkg presnega masla.

Mlado korenje z graham. Osnaži in operi mlado korenje. V kozi razgrej za krožnik zrezanega korenja, žlico masti in stresi korenje vanjo, premešaj, pokrij in duši skoraj do mehkega. Posebej kuhaj pol krožnika oluščene graha ter stresi kuhanega z vodo vred in korenju, osoli, prideni nekoliko drobno zrezanega zelenega peteršilja, ščep popra in nazadnje žlico moke, zmešane z vodo. Ko vse skupaj prevre, postavi jed kot priliko na mizo.

Gobova omaka. Zreži na listke za dve pesti osnaženih jurčkov, jih polji v vročo vodo in oplakni še z mrzlo. V kozi razgrej žlico masti, prideni drobno zrezanega zelenega peteršilja, strok česna in čebule ter ožete gobe, jih pokrij in praži. Ko se osuše, potresi po njih žlico moke, dobro premešaj, prilij čez nekaj minut zajemalko juhe ali

krompirjeve ter osoli. Ko gobe nekaj minut vro, jim prideni še ščep popra in 2 žlici kisle smetane.

Pljučna pečenka z gorčico. Potolci po kg pljučne pečenke, ki ki ji prei odstranila vso kožo in maščobo, jo posoli in podrgni z žličico gorčice, jo položi v kožo, prideni za pol jajca masla in žlico vode, pokrij in peči na ognjišču ali v pečici. Med pečenjem jo enkrat obrni. Pečeno zreži, zloži na krožnik, polji z ostalim maslom in postavi s solato na mizo.

Sveži goveji (telečji ali praščiji) jeziki. Jeziki primi z roko za koničasti konec in ga ob desko dobro potolci. Nato ga s krtačo dobro zdrgni in umij. Deni ga v lonec in toliko zalij z vodo, da lahko vre. Ko zavremu prideni droben koren, korenino peteršilja, nekaj zrn celega popra, nekaj koscev čebule, strok česna in zrno lovorja. Osoli ga, pokrij in kuhaj do mehkega. Kuhanega olup, zreži na prst debele kose, jih zloži na krožnik, zraven pa daj kisli, jabolčni ali kuhan hren ter pražen krompir.

Češnjeve rezine. Iz 25 dkg moke, 15 dkg presnega masla, 2 rumenjakov, 4 dkg sladkorja, nekoliko soli, 5 dkg zmletih mandeljnov in noževke konice pecivnega praška vmesimo gladko testo ni ga spečemo v pekači. Posebej skuhamo prav v gosto češnje s sladkorjem in obložimo z njimi, ko se ohladi, ohlajeno testo. Iz dveh beljakov stepemo trd sneg, mu primešamo zmletih mandeljnov in sladkorja ter ga spresemo na vrh. Vse skupaj potem še na hitro prepečemo in ko se ohladi, razrežemo na rezine.

Koruzni pečenjak. V litru mleka razpustimo 2 dkg kvasa, primešamo pol litra koruzne moke in osolimo. Čez 1 uro vsešamo posebej 2 rumenjaka, 10 dkg sladkorja, dve desetinki litra kisle smetane in drobno sesekljane olupke od pol limone. Nato dodamo koruzno moko, mleko in sneg od 2 beljakov. To zmes vlijemo potem v pekačo, v kateri smo razbelili 7 dkg masti in denemo v vročo pečico. Ko je pečenjak pečen, ga namažemo po vrhu s kakršnokoli mežgo in razrežemo na četverkotnike.

Črešnjev štrukelj. Napravi navadno vlečeno testo iz pol litra moka in ga pokrij, da se spočije. Nato testo razvaljaj in pomazi z žlico vročega olja, ga tenko razvleči in potresi polovico testa z dvema pestmi krušnih drobtin, ki si jih zarumenila v 7 dkg surovega masla ali masti. Preko drobtin natrosi 1 kg opranih češenj (če ti ugaja, žlico cimeta) in dve pesti sladkorja v prahu. Drugo polovico raztegnjenega testa polji z raztopljenim surovim maslom ali kisló smetano ter zvij testo tako, da pričneš pri potreseni strani. Položi štrukelj v pomazano pekačo, pomazi s smetano in speci.

Praktični nasveti

Počrneli email. Vsako leto vsaj enkrat umij porjavelo notranjost emailiranih posod z vodo, v kateri si raztopila milo, potem s čisto sodavico (sifonom). Posodo po nekaj urah izplakni.

Da se usnje svetli. dodaj črnilu nekaj kapljic kave.

Zlate in srebrne predmete, kakor sploh vse predmete iz kovin najlepše osnažiš s pepelom od cigar (nikakor ne od pipe). Madeže na kovini potreseš s pepelom, pomešanim s petrolejem, potem umij predmet z mlačno vodo. Ko se posuši, pa zdrgni z belo mehko krpo in madež izgine.

Ponarejene diamante spoznaš, če vržeš okrasek, ki vsebuje diamant, v čašo popolnoma čiste vode. Umetni kamen postane temen (mat), dočim se pravi še vedno svetli in meče svetlobo vseh svojih naravnih barv.

Kurje oči. Kos čebule drži v vodi 4 ure, potem ga olušči, prilipi tenko rezino na prst s kurjim očesom in ga povij s platneno krpo. To delaj vsak dan, dokler se kurje oko ne potegne toliko navzven, da ga s prsti lahko izpuljiš.

Potne roke umivaj večkrat na dan v vodi, kateri dodaš drobec galuna. Mla pri tem ne smeš uporabljati.

Mažeži od trave. Vzami za konico noža kositrne soli in jo raztopi v pol litra zelo čiste deževnice. Vsak madež posebej namaži s to raztopino. Potem izperi tkanino v čisti vodi.

Saje se ne naberejo na kuhinjski posodi, če jo namažeš s kakšno posodo, preden jo postaviš na odprt ogenj.

Sveži kruh se lepo reže, če prej pomočiš nož v vrelo vodo.

POPOTNIKA

DRAGA HUDALESOVA

Sence so se že strnile v mrak, ko je stopil krošnjar Janez na dvorišče savotne kmetije. Hišna vrata so bila zaklenjena, hlevi odprti in prazni. Na pragu je ležal velik, siv maček, ki je vstal in se leno pretegnil, ko je zagledal popotnika. Ukrivil je rep in se v skoku pogljal na klop pod košato tepko, kakor bi ga povabil. »Sem sedi, prijatelj!« Toda ni še dobro sedel, so se na cesti oglasili počasni, drsajoči koraki. Tako božijo borači, ki jim je cesta vzela moč in i se jim nikdar nikamor ne mudi; tako hodijo ljudje, ki jih je življenje osleparilo za življenje, ki jih je trpljenje pohabilo.

Oklevajoči koraki so utihnili na travni in pred krošnjarjem je stal velik, mehki mož, medel ko večerna senca. Ob roku mu je visela popotna torba, dolge roke so se mu brez moči opletale ob telesu. Črna klobuk s povešenimi kraji mu je zakrival pol obraza, da so se videla le

usta, stisnjena ... ukrivljena ter košče, blede brada.

Prisedel je, ne da bi dvignil glavo in pozdravil.

»Pa smo spet doma!« je rekel z glasom, ki je bil na las podoben njegovi žalostni prikazni. Bil je prav tako medel, brez življenja, zategel in počasen.

»Pa smo spet doma, zahvaljen bodi Bog!«

»Ne vem, če se nisi zmotil, prijatelj,« je rekel krošnjar. »Prav nič nisi podoben človeku s tako bogate kmetije.«

Popotnik je pokazal s tresočo se roko na senik za hišo.

»Tamle je moj dom, saj vidiš!«

Krošnjar mu je odgovoril. Le nasmehnil se je in pogladil mačka po mehki koži.

Zdaj je popotnik prisedel bližje, položil ovelo roko krošnjarju na rame in rekel:

»Kar brez skrbi bodi! Kranjčevi so dobri ljudje. In pridni so, pridni! Noč bo kmalu, pa so še na polju.«

Nekoliko je še pomislil, nato je še dodal:

»Kislega mleka ti bodo dali in črnega kruha. Ne boš šel lačen spat.«

»Nisem lačen, le utrujen sem.«

»Popotnik ga ni slišal. Počasi kakor prej, je nadaljeval:

»Jaz pa ne prenesem črnega kruha več. Vse življenje sem tolažil želodec z njim, zdaj mi je odpovedal.«

Segel je v torbo in privlekel iz nje črno, zeleno kumaro.

»Tole si bom narezal in pojedel. Sol in olje imam sam, le za kis bom prosil gospodinjno.«

Privlekel je na dan še skledo in nož in se lotil dela. Počasi je lupil in molčal. Tudi krošnjar ni rekel nobene. Misli je na dom, na ženo, na otroke, na kočvo v bregu in na ped zemlje, ki jih ne more prehraniti. Zato si je tudi obesil krošnjjo na rame in šel po svetu.

Iz gozda za cesto, iz polja in travni-

kov se je že čutil hladni dih noči. Bilo je tako tiho, da se je slišalo popotnika, ki je težko dihal in mačka, ki je predel.

Nenadoma je vprašal krošnjar:

»Nikoli nisi imel doma, kaj?«

Popotnik, ki je že spet nekaj iskal po torbi, je mirko odgovoril:

»Saj sem ti že povedal, kje je moj dom!«

»Žene tudi nisi imel? Seveda, ko pa nisi imel doma.«

»Ženo?« Dvignil je glavo, porinil klobuk s čela, da se je pokazal bled, koščen obraz. Majhne ugale oči so mrtvo gledale iz globokih jamic. Kakor bi se zbal, da je pokazal svoj obraz drugemu človeku, si je spet popravil klobuk.

»Ženo? Nič ti nisem storil, pa me žalili!«

Sklonil je glavo, odložil nož in skledo ter naslonil roke na kolena.

Krošnjarju se je zasmilil, zato je rekel:

»Zakaj ne bi imel žene? Človek si kakor vsak drugi! Tudi jaz jo imam.«

Mož, ki je prepodil sultana

**Gazi Mustafa Kemal Atatürk in obličje nove Turčije
Kako je iz Angore nastala moderna Ankara**

Brez dvoma spada turški diktator in predsednik republike Gazi Kemal Atatürk med najbolj zanimive osebnosti sedanje dobe. Med vojno je bil junaški branilec Dardanel, posebej vojak v pravem pomenu besede. Iz hrabrega vojaka je nastal v prvih mesecih po svetovnem klanju vsled bistrumnosti in globoke ljubezni do svojega naroda velik državnik in učitelj sodobne Turčije. V spomladu leta 1924 mu je uspelo usodepolni udarec: prepodil je sultana ter ustanovil moderno republiko. Pol tisočletja mohamedanskega gospodstva je bilo končano. S krepko roko je prijel Kemal za državno krmilo. Njegova sugestivna osebnost in volja sta se izražali v absolutnem hotenju po »likvidaciji srednjega veka« in ustanovitvi moderne Turčije. S silo je zatrl najprej fes, ta vidni simbol stare muslimanske dobe. Nato je poklical pravniške strokovnjake iz vseh delov Evrope, da bi z njimi ustvaril temelje za novo pravno strukturo Turčije. Turška legislativa je prejela svoje vzpodbude iz nemškega trgovskega prava, italijanskega kazenskega prava in švicarskega civilnega prava. Nova zakonodaja je globoko zarezala v rodbinsko življenje. Kemal je odpravil harem in mnogoženstvo. Žena je nenadoma postala enakopravna državljanica. Dva milijona žensk je zavrglo črni neprodni pajčolan in odslovilo svoje evnuhe. Dobile so aktivno in pasivno volilno pravico, tako da je leta 1935 štela turška zbornica že 17 ženskih poslancev, ki se bore za socialna in druga prava.

Ko je Kemal pričel svoje delo, 95 odstotkov prebivalstva ni znalo ne čitati in ne pisati. Danes nepismenost že gine v vaseh, po mestih se uče jezikov, zlasti angleščine. Povsod zidajo bolnišnice, šole, ceste, mostove itd. Iz zanemarjene Angore, ki je bila v jeseni in v zimi eno samo močvirje, je po volji Kemala nastalo moderno mesto. Poklical je arhitekta in inženirje iz vseh delov sveta, da bi ustvaril glavno mesto po nekakem vzoru Washingtona. Tako je nastala prestolnica s krasnimi bulevardi, ogromnimi hoteli, trgovskimi hišami. Moderna kinogledališča in gledališča dajejo danes moderni metropoli svoje obeležje. Velik uspeh ima beležiti moderna Turčija z industrijsko petletko, ki jo je Turčija finansirala do 90 odstotkov iz lastnih sredstev. Da bi se še bolj prilagodila nova Turčija zapadu, je Kemal odpravil arabsko pisavo ter jo nadomestil z latinščino.

Pri vsej ogromni popularnosti Kemala in njegovih nepobitnih uspehih na kulturnem in civilizatoričnem polju pa ne smemo pozabiti, da mož ne podpisuje samo modernih zakonov in dekretov, tega tudi marsikatero smrtno obsodbo. Popularni državnik, ki se razgovarja z zadnjim seljakom, z mnogoterim šolarčkom in ki bi rad pomagal vsakemu stanu z evropeizacijo dežele, je tudi neizprosna, kjer gre za to, da se uniči odpor tistih, ki se starih predsodkov ne morejo otrestiti. Nekoč je Kemal dejal, da sme vihteti žezlo moči samo tisti, ki ume vihteti tudi bojni meč.

1001 noč v Teheranu

Egipčanska princesa Fazija bo v orientalskem razkožju poročila iranskega prestolonaslednika

V kratkem se bo vršila v Teheranu, glavnem mestu Irana, v vsem sijaju in razkožju orientala poroka iranskega prestolonaslednika Mohameda Reza Pahlevija s 17-letno Fazijo, prekrasno sestro kralja Faruka. Po poroki se bo princesa Fazija kljub njeni moderni evropski vzgoji morala podrediti kot Muslimanka pravilom harema, kakor je to navada pri vseh žena Irana ne glede na njih socialni položaj. Princesa bo imela na dan poroke obleko iz zlate tkanine, ki bo čez in

čez vezena z rubini, briljanti, smaragdi itd. Prednja kolesa gala-kočije bodo iz čistega zlata, dočim bodo zadnja »samo« težko pozlačena. Diadem, ki ga bo nosila princesa, bo reprezentiral vrednost 2 milijonov angleških funtov. Celo oblačila služinčadi bodo takrat tako obložena z dragulji, da bi pred njimi morala prebledeti od zavisti vsaka dolarska princesa. Krožniki, ovali, skleda itd. ne bodo samo iz čistega zlata, nego prav tako okrašeni z briljanti. Prekrasne mize z

Z »ženitovanjskega trga«. V belgijskem mestecu Ecoussine priredijo vsako leto nekakšen »ženitovanjski trg«, na katerem pride tudi do prizorov, kakršnega vidimo na naši podobi in ki se mu pravi »ljubezen na prvi pogled«.

najdragocenejšimi intarzijami in stoli iz čistega zlata bodo na dan poroke služili številnim gostom. Kar je v riznicah evropskih dinastij mnogo občudovana redkost, je pri orientalskih dinastijah samo ob sebi umevno. Sedaj bomo videli, ali bodo Egipčani ali Iranci prekosili drug drugega s svojim bajeslovnim razkošjem.

Francija ima največ gradov na zemlji

Po najnovejši statistiki ima Francija skupno 761 gradov in razvalin. 33 palač in 539 gradov je še v dobrem stanju, vse ostalo je že v razvalinah. Največ gradov šteje pokrajina Touraine. Glede departmanov je Cote d'Or, domovina slavnega burgundca, na prvem mestu, saj izkazuje 20 gradov.

Najmlajša prababica v Evropi

Francija ima svoje rekorde! V Parizu živi neka gospa Yvonne Delporte, ki je bila rojena 17. avgusta 1907. Je mati peterih sinov. Najstarejšemu je 17 let in leta je postal — oče. Tako je postala gospa Yvonne babica. Ker pa je njena mati

stara 49 let, je potemtakem najmlajša prababica na svetu.

Napoleonov prstan najden

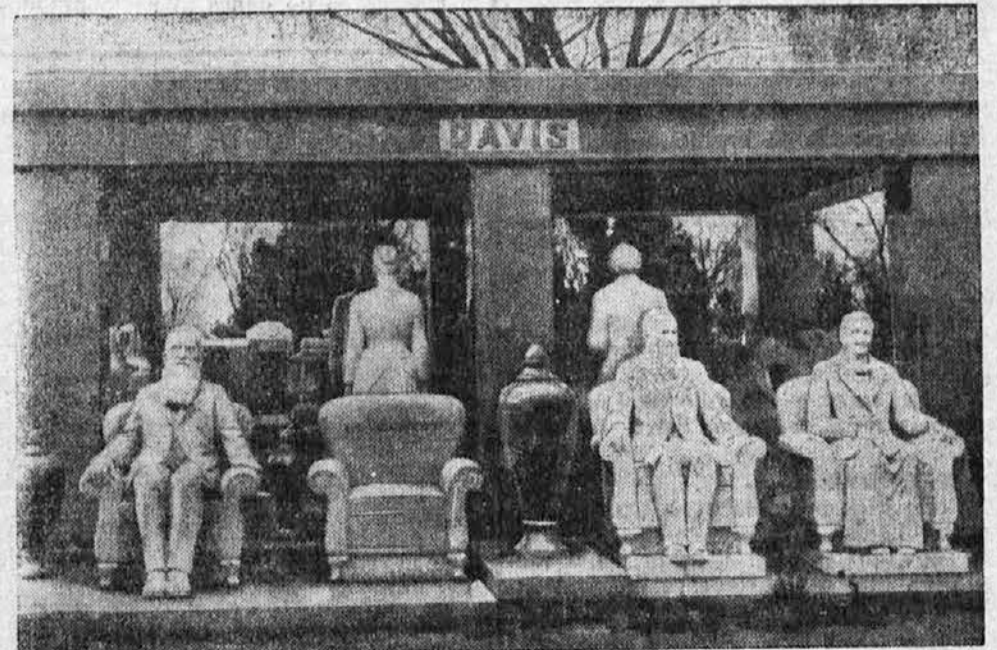
Napoleon je nosil na dan svojega kronanja za cesarja blagosloven prstan z velikim smaragdom. Ta prstan je izginil kot kafa pred več kot sto leti in nikdo ni več računal s tem, da bi ga zopet našli. Sedaj je objavil ravnatelj napoleonskih muzejev vest, da je prstan zopet v posesti muzeja ter da si ga bo pariška publika lahko gledala. Prstan je izginil leta 1814 in ga je našel neki francoski kupčevalec s starinami pri nekem dunajskem juvelirju, ki mu ga je odkupil. Prstan je prišel dozdevno po Mariji Lujzi, ženi Napoleonovi, v Avstrijo.

Vpljoči kovček

V Avstraliji so izdali patent na kovček, ki je konstruiran tako, da prične alarmirati vso hišo, ako se ga dotakne kak tujec. Tak alarmni kovček je pa dvo-rezni meč, če pomislimo na postreška, hotelsko služinčad itd. Težko si je zamisliti situacijo, če bi človek v temni hotelski sobi trčil z lastnim kovčekom...

Svečani prenos zemeljskih ostankov poljskega svetnika Andreja Bobole, zaščitnika Poljske, na kolodvor v Rimu, odkoder so krsto prepeljali na Poljsko. Med potoma se je ustavila tudi v Ljubljani, o čemer smo poročali tudi v zadnji številki »Edinosti«.

Originalni nagrobni spomenik si je dal narediti 83-letni ameriški farmer John Milburn Davis iz Hlavate. Iz marmorja si je dal sklesati sebe in ženo v raznih starostnih dobah.

»Če imaš ženo in dom, zakaj hodiš po svetu?«

»Mož posej je tak, da moram s trebuhom za kruhom, saj vidiš!«

»Vidim, pa ne dosti, ker ne gledam. Zadnjič sva spala z nekim mladim fantom skupaj na senu. „Dosti vidiš, ko potuješ tako iz kraja v kraj,“ mi je rekel. „Samo cesto vidim pred seboj,“ sem mu odgovoril, „samo cesto. Ko sem bil mlad, sem videl dosti sveta. Videl sem lepe kraje, rodovitne doline, mesta in vasi, bogastvo in srečo, toda zame ni bilo ničesar. Zame je bila samo cesta, trda, prašna, in blatna.“

Spet je segel v torbo in privlekel iz nje sol, zavito v umazan, zmečkan papir.

»Cesta je bila moja ljubica, moja žena in bo moja — smrt.«

Hladen vetrič iz gozda je stresel veje košate tepke, maček se je leno pretegnil, zamijavkal in skočil s klopi na prag.

»Mlad si si obesil popotno torbo, prijatelj.«

»Mladega me je udarilo življenje. Pa del sem ni nisem več vstal.«

Za hišo se je oglasilo škripanje koles. Dvoje konj je privleklo na dvorišče visoko naložen voz senu. Kranjčevi so se vrnili domov.

Ko sta potepuha ležala na senu, sta dolgo molčala. Skozi odprtino v seniku je sijala luna, črčki so še vedno peli. V senu nekje je škrtala kobilica.

»Ali spiš?« je vprašal popotnik.

»Ne. Truden sem, pa ne morem spati.«

»Tako je vedno. Zaželi si mehkega ležišča in miru, telo je zbito in trudno, misli pa kakor ververice. Neprestano skačejo in se love ter ne pustijo očem, da bi zaspale.«

Vzdihnil je in zdelo se je, da prihaja njegov tihi, počasni glas od nekod iz globin, kakor iz groba.

Krošnjaru je postalo težko pri srcu.

»Kadar sije takole mesečina skozi špranje,« je nadaljeval popotnik, »sedel in uprl obraz v roke, se vselej spomnim tiste noči. Tudi takrat je sijala luna. Čepel sem v samotnem seniku nad vasjo in gledal skozi luknjo v steni, kako je go-

rel Kovačev kozolec, ki je bil poln žita in sena.«

Govoril je tiho in pretirano. Težko je dihal.

»Zakaj si mu zažgal, prijatelj?«

»Do polnoči je gorelo, plameni so segali do neba, po vsej dolini je bilo, kakor čez dan. Ko se je pričelo daniiti, sem zlezal iz senika in šel v gore. Ves teden sem drugoval staremu pastirju, da sva si postala dobra prijatelja. Takrat sem bil mlad, kmalu sem se naveličal samote. Ko sem stal na trdi, beli cesti, sem spoznal, da sva se združila do smrti.«

Čez nekaj časa je vprašal:

»Povej, krošnjar, kaj bi storil, če bi ti kdo rekel, da si — — — Za trenutek je utihnil in globoko dihal. »Da si bajtar ušivi, ničvredni?«

»Zažgal bi mu,« je odgovoril krošnjar.

»Skril bi se v senik in gledal, kako gori.«

Berač se je dvignil in pokleknil tik pred krošnjarja. Pogledal ga je od blizu v obraz in vprašal:

»Res?«

Zlezal je na prejšnji prostor in rekel olajšano:

»Bogat kmet je bil in jaz sem služil pri njem. Imel je hčer edinko. Takrat sem mislil, da je najlepše na svetu.«

Neko nedeljo sem jo v mraku počakal za hišo. Stari je bil v hlevu in nisva ga videla. Komaj sem jo prijel za roko, že so se usule nadme kletve in psovke, kakor toča ob nevihti. Od vseh sem razumel le troje besed: bajtar ušivi, ničvredni! Povezal sem culo in v gozdu počakal noči.

Luna je sijala in na pokošanih travnikih so peli črčki, ko sem vtaknil vžigalico v seno. Zdaj razumeš, prijatelj?«

»Razumem. Reveži ne bi smeli imeti srca in ne želodca. Samo roke bi morali imeti, samo roke, ki bi večno delale le za druge.«

Utihihla sta in nista spregovorila niti besede več.

OGLAŠUJTE V »EDINOSTI«!

Oglasi v „EDINOSTI“ posredujejo med mestom in deželo!

Karig

POLČEVLJI
SANDALETI
SANDALI
OPANKI

in vse druge vrste

Velika izbira
Dobro blago
Zmerna cena

Iz Španije. Na podobi vidimo del španskega mesta Granollers po letalskem napadu nacionalističnih Frankovih letalcev.

Lord, vol in zakupnik

Lord Dubberton, zelo domišljav član angleške Gornje zbornice, se je nekoč sprehal po nekem travniku. Naenkrat se je pojavil pred častljivim lordom neki vol, ki je besno pihal in nameraval lorda zabosti na svoje rogove. Lord pa je zbežal, kakor je mogel, preskočil je še ograjo in že je stal pred debelim zakupnikom.

»Kako morete to bestijo pošiljati svobodno na pašo?« je zakričal lord.

»O, oprostite, dragi gospod, jaz mislim, da ima vol baš isto pravico do travnika kakor Vi.«

»Ali veste, kdo sem jaz?« je nato zakričal lord.

Zakupnik je skomignil z rameni.

»Jaz sem vendar Lord Dubberton, član Gornje zbornice.«

»Zakaj se pa niste volu takoj legitimirali?« je dejal prebrisan kmet.

Psa je užalil . . .

Pri pariškem sodišču je vložila neka gospa Louise Francart, velika ljubiteljica psov, tožbo proti nekemu članu razsodišča alžirske pasje razstave. »Možakar« — je dejala gospa Francart — »je užalil mojega psa.« Sodniki so se posvetovali o tem, da-li je možno užaliti kaknega psa. Dama pa je vztrajala pri obsojbi, češ, da je vsled njegove žalitve utrpela škode 30.000 frantov. Njen fox-terrier — prinesla ga je namreč kar v

sodno dvorano — da je preveč lep, da bi mu mogel kdorkoli očitati dvomljive prednike. Psiček da je prejel že 21 nagrad ter da ni pričakovala kaj takega. Psiček se za razpravo sploh ni zmenil. In sodišče še do danes ni našlo pravdoreka v tej zadevi.

Galandon Diouf, zastopnik senegalskih črncev v francoski zbornici. Diouf bo po nalogu francoskega ministra za kolonije organiziral francosko kolonialno armado, ki bo vključena redni vojski in obrambni sili Francije.

Barve
Laki

Firneži

Čopiči in klej

i. t. d.

po najnižji ceni samo v spec. trgovini

FRANC WEILER

Maribor, Gosposka 29

FOX - Pasta

Kvalitetno čistilo za čevlje in usnje iz najfinejših voskov in originalnega francoskega balzam terpentina

Zahtevajte in uporabljajte samo FOX-kremo
Dobl se v vsaki boljši trgovini

2500 Din rabite,

da zaslužite 1000 Din mesečno doma.

Dopise:

»Anos« Maribor

Orožnova 6

Priložite znakol

Čitate in širite
»EDINOST«!

Specialiteta
tvrdke

BRUNO MOSER

Zemun III, Moserjeva ul. 1
Telef. 37-5-55

Zastopnik:
FRANC VOGRIN

Maribor, Ma strova 15/1
Tel. 26-64

SAVO EDEN JE ORIGINALNI
FRUSKOGORSKI BISER

134

MARIBORSKA TISKARNA D. D., MARIBOR

KOPALISKA ULICA 6
Telefon 25-67, 25-68, 25-69

Tiskarna

Litografija

Knjigoveznica

Kamnotisk

Offsetisk

Bakrotisk

Anilinski tisk

Plakaterski zavod

Tisk časopisov

PIROFANIA patent